

UDK 334.74 (497.5 Pula) "16/18" (093)
 izvorni znanstveni rad
 primljeno: 2. 12. 2000.

Obrti i neka ostala zanimanja u Puli od 17. do 19. stoljeća

Slaven Bertoša

Filozofski fakultet, Pula

Izvori za poznavanje obrta i nekih ostalih zanimanja u gradu Puli vrlo su oskudni. Detaljno analizirajući matične knjige autor je iz njih izvukao dragocjene podatke o toj gotovo potpuno neproučenoj problematici. Pokazao je kako su obrti u Puli bili vrlo raznoliki i mnogobrojni, a isti zaključak vrijedi i za ostala zanimanja. Najviše je bilo klesara, krojača, kovača i postolara, a od nekih ostalih zanimanja vlasnika plovila.

I. Uvod

Povijesna vrela za poznavanje obrta i nekih ostalih zanimanja u gradu Puli vrlo su oskudna¹. Fragmentarno o tome doznajemo iz izvješća puljskih providura koja su se upućivala vladi u Veneciju. U njima nalazimo podatke o nedostatku pojedinih specijaliziranih zanimanja u gradu, i to u određenim okolnostima. Stoga je razumljivo da su se njihovi vršitelji često naseljavali u Pulu po nalogu Senata, premda je, dakako, bilo i samoinicijativnih dolaženja².

O obrtnicima i vršiteljima nekih ostalih zanimanja mnogo doznajemo iz matičnih knjiga grada Pule (ovdje je obrađeno razdoblje od početka 17. do početka 19. stoljeća). Radi se o podacima vezanim za četiri trenutka u životu, zabilježena u spomenutim vrelima: vjenčanje, krštenje, krizmanje i smrt. Obrtnici i vršitelji nekih ostalih zanimanja često se spominju kao osobe koje su u Puli ušle u brak ili bile svjedokom njegova sklapanja. Često su bili roditelji krštenog ili krizmanog djeteta ili kumovi pri tim obredima. Nerijetko su umrli u Puli i u njoj bili pokopani. Stoga su navedene knjige prepune podataka o njima³.

Koncem 16. stoljeća u Istri se pojavila opasnost od uskoka. Ona je početkom idućeg stoljeća prerasla u otvoreni oružani sukob u kojem je puljsko područje pretrpjelo velika pustošenja. Grad je tada postao meta međunarodnih antimletačkih zavjera. Mletačka je Republika morala zaštititi svoje interese, pa je, prihvaćajući sugestije svojih rektora u Istri, poduzimala određene korake u tom smislu. Odlučila je Pulu pretvoriti u bazu iz koje će moći uspješno djelovati protiv svojih neprijatelja. Stoga je donijela odluku o izgradnji obrambene utvrde na ulazu u luku (na otočiću Sv. Andrija) i na najvažnijim strateškim točkama u gradu. U tom su

¹ Za popis obrtničkih zanimanja u gradu Veneciji usp. Gaetano Zompini, *Le arti che vanno per via nella città di Venezia*, Milano, 1980.

² Miroslav Bertoša, *Etnička struktura Pule od 1613. do 1797. s posebnim osvrtom na smjer doseljavanja njezina stanovništva*, *Vjesnik historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu* (dalje: VHARP), sv. XV, Rijeka - Pazin, 1970., 60.

³ Radi se o sljedećoj arhivskoj građi: Državni arhiv u Pazinu (dalje: DAP), kutija 25., *Liber Baptizatorum* (dalje: LB), IX.1.1., IX. 1.2., kutija 26., IX.1.3., IX. 1.4.; Isto, kutija 25., *Liber Copulatorum* (dalje: LC), IX.1.1., kutija 27., IX.1.6., IX.1.7.; Isto, kutija 28., *Liber Mortuorum* (dalje: LM), IX.1.9., IX.1.10., kutija 29., IX.1.11., IX.1.12.; Isto, kutija 28., *Elenco Cresimati* (dalje: EC), IX.1.9., kutija 26., IX.1.3., IX.1.4.

poslu, između ostalih, sudjelovali i mnogobrojni mjernici, inženjeri, zidari, klesari ... Zidari su čak od senata imali osiguranu plaću⁴. No, te su mjere bile prolazne. Nakon prestanka opasnosti Venecija se još neko vrijeme zanimala za gradnju utvrda (u sklopu toga u Pulu je tridesetih godina došao poznati europski stručnjak za utvrde, francuski inženjer Antoine De Ville)⁵, a zatim je odustala od svojih planova, pa su radovi potpuno prekinuti. Ponovno su obnovljeni tek početkom 18. stoljeća, kada se za vrijeme Rata za španjolsko nasljeđe (1701.-1714.) Mletačka Republika našla u sličnoj opasnosti. No, sve se završilo kao i u prethodnom stoljeću⁶.

Unatoč dugoročnom neuspjehu spomenutih nastojanja, mnogi obrtnici i vršitelji nekih ostalih zanimanja koji su tada došli u grad u njemu su i ostali, premda zacijelo nije bilo malo ni onih koji su ga napustili nakon završetka obavljenih poslova. Valja naglasiti da je u gradu uvijek postojala vrlo naglašena fluktuacija ljudi.

II. Obrtnici

Kako je već rečeno, puljske su matične knjige bogate podacima o obrtnicima različitih struka. U njima su se oni najčešće označavali općenitim nazivom *mistro*⁷, premda je česta bila i oznaka zanimanja.

U Popisu krizmanika iz 1626. spominje se *mistro* Martin, doseljenik iz Kopra, po zanimanju kovač, čiji je sin Francesco tada krizman u Puli⁸. Također je spomenut i kao kum na vjenčanju god. 1625.⁹, a u Puli je, u dobi od oko 50 godina, i umro 1635. Primio je sve sakramente, a tijelo je na ukop u crkvu Gospe od Milosrđa otpratio kanonik Bonarelli¹⁰. Sedam mjeseci prije umrla je njegova supruga *donna*¹¹ Orsola. I ona je primila sve neophodne sakramente i pokopana je u istoj crkvi. Dob joj nije navedena¹².

Koncem 18. stoljeća u Puli se spominje Dionisio Bellotti, kovač koji je radio u "poduzeću" mletačke obitelji Marinoni¹³.

Od 30-ih do 50-ih godina 17. stoljeća u puljskim je maticama zabilježen *mistro* Tommaso de Apollonio, po zanimanju klesar. On se 1631. vjenčao s *donom* Modestom, koja je bila kćer *Capa*¹⁴ Marija, doseljenika iz Moreje. Obred je obavio kanonik Bonarelli, nakon tri obavljene

⁴ M. Bertoša, Etnička struktura Pule, n. dj., 63.

⁵ "Tutamen civitatis & provinciae" (Štit gradu i provinciji). Vojni inženjer Antoine de Ville i njegova tvrđava u Puli u spletu povijesnih okolnosti XVII. i XVIII. stoljeća, Istra - Časopis za kulturu, XXIX, n. s., 1.-2., Pula, 1991., 26-45.

⁶ M. Bertoša, Etnička struktura Pule, n. dj., 61-63.

⁷ Giuseppe Boerio, Dizionario del dialetto veneziano, Venezia, 1856., 418.

⁸ Mistro Martin Fabro (DAP, kutija 28., EC, IX.1.9., 4. siječnja 1626.).

⁹ Ser Martin fabro habitante in Pola (Isto, kutija 25., LC, IX.1.1., 18. studenoga 1625.).

¹⁰ Passò à miglior vita messer Martin fabro da Capo d' Istria de anni 50 in circha hebbe tutti li santissimi sacramenti fu sepolto nella Chiesa della Misericordia, fu accompagnato dal Canonico Bonarelli Curato alla sepoltura (Isto, kutija 28., LM, IX.1.9., 9. prosinca 1635.).

¹¹ Donna je izričaj koji je označavao: žensku osobu općenito, nečiju suprugu, sluškinju, ali rabio se i kao izričaj iz poštovanja da se osobu ne nazove samo imenom (usp. Enrico Rosamani, Vocabolario giuliano dei dialetti parlati nella regione giuliano-dalmata, Bologna, 1958., 326-327.).

¹² Passò à miglior vita Donna Orsola moglie de mistro Martin fabro con tutti li santissimi sacramenti fu sepolta alla Misericordia accompagnata da me sopradetto Curato (DAP, kutija 28., LM, IX.1.9., 11. svibnja 1635.).

¹³ Kovač Bellotti upisan je u dva navrata kao kum na krštenjima: Mistro Dionisio Bellotti Fabro della Ditta Marinoni (Isto, kutija 26., LB, IX.1.4., 21. srpnja 1793.; 19. veljače 1795.). Obitelj Marinoni bila je iz Venecije, a njezini se mnogobrojni članovi u Puli vrlo često spominju od 1715. godine na dalje. Marinoni su u gradu imali svoju trgovinu koja se u izvorima navodi kao Bottega o negozio Marinoni.

¹⁴ Nazivom capo označavao se prvi čovjek po hijerarhiji u nekoj skupini (G. Boerio, Dizionario, n. dj., 134.), glavni službenik u magistraturi, udruženju, društvu, vojarni, selu i sl. (Giulio Rezasco, Dizionario del linguaggio italiano storico ed amministrativo, Firenze, 1881., 151-152.).

napovijedi tijekom kojih nisu otkrivene prepreke za sklapanje braka¹⁵. U matičnim se knjigama spominje njihovo sedmero djece, koja su se rodila u 17 godina. Prva, Maria, krštena je početkom 1635. Upis navodi tko su joj roditelji, da se rodila u zakonitom braku, te da ju je krstio kanonik Bonarelli. Kumovi su bili nobil Zuanne de Capitani i Annetta Cadetti¹⁶. Maria je krizmana 1637., a kuma joj je bila *donna Lucia*, supruga *Patrona Vicenza* Bonarelli. Obred je obavio puljski biskup Giulio Saraceno, a upis u knjigu spomenuti kanonik Bonarelli¹⁷. Umrla je kao trinaestogodišnjakinja za vrijeme epidemije dizenterije 1647., i to istodobno s 10-godišnjim bratom Marijom¹⁸. Oboje su pokopani u katedrali¹⁹. Godine 1637. rodio se Domenico Mario. Uz iste podatke kao i kod prvog djeteta, te istog kuma nobila, spomenuta je i kuma, *donna Lucia*, supruga *Patrona Vicenza* iz Chioggie²⁰. Dječak je, kako je spomenuto, umro 1647.²¹ Godine 1640. kršten je Apollonio Zuanne. Tu su kumovi bili *messer*²² Andrea Razzo i *donna Cattarina*, udovica Marca Carlina²³. Apollonio je krizman 1645., a kum mu je bio Piero Cerbon. Obred je obavio puljski biskup Marino Badoer²⁴. Godine 1644. kršten je Domenico Zuanne. Ponovno se kao kum spominje nobil de Capitani, a uz njega Pasqua de Conti. I ovaj je obred obavio kanonik Bonarelli²⁵. Domenico je u dobi od oko sedam mjeseci umro 1645., a pokopan je u Sv. Franji²⁶. Kako se 1647. spominje da je u dobi od tri godine umro (te je pokopan u katedrali) Domenico, sin *mistra* Tommasa de Apollonija²⁷, po zanimanju klesara, možemo zaključiti da su se 1647. rodila dva blizanca, od kojih je, međutim, kršten samo jedan, vjerojatno ovaj koji je doživio dob od tri godine, dok je drugi najvjerojatnije umro pri-

¹⁵ Io Giacomo Bonarelli Curato fatto le solite publicationi (...) matrimonio (...) tra Tomaso de Polonio taglia pietra da Venetia et donna Modesta figliola del Capo Mario della Morea alli qualli non fu alcun impedimento (DAP, kutija 25., LC, IX.1.1., 29. lipnja - 7. i 15. srpnja 1631.).

¹⁶ Maria figliola di ser Tomaso di Polonio tagliapietra da Venetia, la madre Modesta; giugalli; nata di legittimo matrimonio, battezzata da me Giacomo Bonarelli Canonico et Curato. Padrini al sacro fonte Clarissimo signor Zuanne de Capitani et la signora Annetta Cadetti (Isto, LB, 14. veljače 1635.).

¹⁷ Nomi delli Chresimati dal Illustrissimo et Reverendissimo Monsignor Giulio Saraceno Vescovo Nostro. Et il curato Bonarelli (...) Maria figliola de mistro Tomaso Taglia pietra. Comare donna Lucia moglie del Patron Vicenzo Forner (Isto, kutija 28., EC, IX.1.9., 31. svibnja 1637.).

¹⁸ Ta je epidemija dizenterije (mal di flusso) prva bolest koja se izriekom spominje u maticama. Zabrinut velikim zlom koje je zadesilo njegov grad puljski je župnik Giacomo Bonarelli o tome unio posebnu bilješku i to nakon upisa u knjigu umrlih 21. srpnja 1647. Požalio se na vrlo velike razmjere epidemije i zabilježio sljedeći tekst: O quanto mal di flusso. Il Signor Iddio mella manda bona et me ardo di tal influenza ("O, grozna li je bolest ta dizenterija! Prepustiti se treba Božjoj milosti dok gorim od vrućice!"). Od dizenterije su najviše umirala djeca, a ova je epidemija trajala od srpnja do konca rujna spomenute godine.

¹⁹ Maria de anni 13 figliola de mistro Tomaso tagliapiera. Mario de anni 10 figliolo del sopradetto Tomaso; tutti doi sepolti nella Chiesa del Domo accompagnato alla sepoltura dal Curato (DAP, kutija 28., LM, IX.1.9., 8. kolovoza 1647.).

²⁰ Domenico et Mario figliolo di mistro Tomaso da Polonio taglia pietra da Venetia, la madre Modesta; giugalli; nato di legittimo matrimonio. Padrini al Sacro Fonte il Clarissimo signor Zuanne di Capitani et Donna Lucia moglie del Patron Vicenzo da Chioza; battezzato il sopradetto Bonarelli Curato (Isto, kutija 25., LB, IX.1.1., 17. rujna 1637.).

²¹ Vidjeti bilj. 18.

²² Messer ili messere (a često se rabila i kratica ser) označava gospodina (izričaj iz poštovanja) (G. Rezasco, Dizionario, n. dj., 628.).

²³ Apolonio et Zuane figliolo di mistro Tomaso de Apolonio tagliapiera, la madre Modesta, giugalli, nato di legittimo matrimonio. Padrini al sacro fonte messer Andrea Razzo et Donna Cattarina relitta del quondam Marco Carlin, battezzato il sopradetto Curato (DAP, kutija 25., LB, IX.1.1., 24. listopada 1640.).

²⁴ Nomi delli Chresimati da Monsignor Illustrissimo et Reverendissimo Marino Badoer Vescovo di Pola (...) Apollonio. Il Padre Tomaso taglia piera. Padrino Piero Cerbon (Isto, kutija 28., EC, IX.1.9., 23. travnja 1645.).

²⁵ Domenico et Zuane figliolo de messer Tomaso de Apolonio taglia piera da Venetia, la madre Modesta, giugalli, nato de legittimo matrimonio. Padrini al sacro fonte il signor Zuane de Capitani et la signora Pasqua de Conti. Battezzato da me Giacomo Bonarelli Canonico Curato (Isto, kutija 25., LB, IX.1.1., 20. kolovoza 1644.).

²⁶ Morse Domenico figliolo di mistro Tomaso de Apolonio tagliapiera. Il qual puto haveva mesi sette, fu sepolto a San Francesco, accompagnato alla sepoltura da me sopradetto Curato (Isto, kutija 28., LM, IX.1.9., 1. veljače 1645.).

²⁷ Domenico figliolo de mistro Tomaso de Apolonio tagliapiera de anni 3, fu sepolto in Domo accompagnato dal Curato (Isto, 1. kolovoza 1647.).

je krštenja (premda to izrijekom nije nigdje spomenuto). Trogodišnjak je umro u spomenutoj epidemiji dizenterije²⁸. Zatim je 1646. kršten Benedetto Domenico, kojem su kumovi bili *messer* Lorenzo de Lorizzo i *donna* Iseppa, supruga *ser* Gerolema iz Venecije, inače kuhara puljskog providura²⁹. Mario Apolonio kršten je 1648., a kumovi su mu bili *messer* Simon Pannelo i *donna* Katarina Kujica³⁰. Dječaka je 1654. krizmao biskup Alvise Marcello, a kum mu je bio sluga Marco. U Popisu krizmanih unio ga je kanonik Bonarelli³¹. Elena Domenica krštena je god. 1652. Na obredu su kao svjedoci bili nazočni Lucrezio Angarano i Lucietta, supruga kapetana Alberta Bassa. Djevojčicu je krstio puljski kanonik Benedetto Benussi³². Krizmanje djevojčice obavio je 1654. biskup Marcello, a kuma je bila Caterina (*Catte*) Visentina (vjerojatno doseljenica iz grada Vicenze)³³. Klesar Tommaso de Apollonio umro je koncem 1653., no nije poznato u kojoj dobi. Upisano je samo da je primio sve potrebne sakramente i da je pokopan u katedrali, do koje su tijelo donijeli kurat i nekoliko kanonika³⁴. Rodoslovlje obitelji de Apollonio prikazano je na koncu rada.

U knjigama umrlih 30-ih i 40-ih godina spominju se klesari iz obitelji Merlo iz Venecije. Godine 1631. umro je *maestro* Francesco. Primio je sve sakramente i pokopan je u crkvi Sv. Franje³⁵. Godine 1647. umrla je Virginia, kći *Capa* Semplicija Merla. Imala je 10 mjeseci i pokopana je u crkvi Gospe od Milosrđa³⁶. Nekoliko dana poslije umrla je i *donna* Meneghina, njezina majka, vjerojatno (kao i djevojčica) tijekom spomenute epidemije dizenterije. Pokopana je u crkvi Sv. Franje, a primila je sve sakramente.³⁷ Nekoliko dana kasnije, u dobi od pet godina umrla je i druga kći Laura. Pokopana je u crkvi Gospe od Milosrđa³⁸. U istom je mjesecu umrla i treća kći Angela, također pokopana u Sv. Franji³⁹. Početkom rujna iste godine umrlo je četvrto dijete, sin Giovanni Andrea. Imao je osam godina, a pokopan je u crkvi Go-

²⁸ Vidjeti bilj. 17.

²⁹ Benedetto et Domenico figliolo di mistro Tomaso de Apolonio tagliapiera, la madre Modesta, giugalli, nato de legitimo matrimonio. Padrini al sacro fonte messer Lorenzo de Lorizzo et donna Iseppa moglie de ser Gierolemo Venetian cuoco del Illustrissimo signor Proveditor, battezzato il sopradetto Curato (DAP, kutija 25., LB, IX.1.1., 24. ožujka 1646.).

³⁰ Mario et Apolonio figliolo de mistro Tomaso tagliapiera, la madre Modesta, giugalli, nato de legitimo matrimonio. Padrini al sacro fonte messer Simon Pannelo et donna Cattarina Coizza. Battezzato il Curato (Isto, 15. rujna 1648.).

³¹ Chresimati sotto la Pastoral Administratione di Mon signor Illustrissimo et Reverendissimo Alvise Marcello Vescovo di Pola, fatti scriver da me Giacomo Bonarelli Canonico et Curato (...) Mario figliolo del quondam Tomaso d' Apolonio. Compare il signor Marcho servo del signor P... (Isto, kutija 28., EC, IX.1.9., 24. kolovoza 1654.).

³² Elena et Domenica figliola de messer Tomaso de Apolonio, tagliapietra, la madre Modesta, giugalli, nata de legitimo matrimonio. Padrini al sacro fonte il signor Lugretio Angarano et la signora Lucietta moglie del signor Capitano Alberto Basso. Battezzato signor Prete Benedetto Benussi Canonico (Isto, kutija 25., LB, IX.1.1., 30. rujna 1652.).

³³ Chresimati sotto la Pastoral Administratione di Mon signor Illustrissimo et Reverendissimo Alvise Marcello Vescovo di Pola, fatti scriver da me Giacomo Bonarelli Canonico et Curato (...) Elena figliola di messer Tomaso d' Apolonio. Comare *Catte* Visentina (Isto, kutija 28., EC, IX.1.9., 24. kolovoza 1654.).

³⁴ Morse mistro Tomaso de Apolonio taglia pietra da Venetia, al quale gli fu administrati li santissimi sacramenti, fu sepolto nella Chiesa del Domo accompagnato dal Curato, et da alquanti signori Canonici alla sepoltura (Isto, kutija 28., LM, IX.1.9., 6. prosinca 1653.).

³⁵ Passò a miglior vita Maestro Francesco Merlo taglia pietra da Venetia, il qual hebbe tutti li santissimi sacramenti, fu sepolto à Santo Francesco (Isto, 14. rujna 1631.).

³⁶ Verghinia de mesi 10 figliola del Capo Semplicio tagliapietra da Venetia sepolta alla Misericordia accompagnata dal Curato (Isto, 9. kolovoza 1647.).

³⁷ Passò à miglior vita Donna Meneghina moglie del Capo Semplicio Merlo taglia piera da Venetia. Io sopradetto Curato gli administrai li santissimi sacramenti et accompagnata alla sepoltura a San Francesco (Isto, 16. kolovoza 1647.).

³⁸ Laura de anni 5 figliola del Capo Semplicio tagliapiera da Venetia sepolta alla Misericordia accompagnata dal Curato (Isto, 20. kolovoza 1647.).

³⁹ Anzola figliola del Cippo Semplicio tagliapiera sepolta a San Francesco accompagnata da sopradetto signor Canonico (Isto, 26. kolovoza 1647.).

spe od Milosrda⁴⁰. Zatim je umro i Bortolomio, pokopan na istom mjestu. Imao je 13 godina⁴¹. Rodoslovlje obitelji Smplicija Merla nalazi se na koncu rada.

Domenico, sin Andree Merla umro je ljeti 1647. u dobi od osam mjeseci. Pokopan je u Sv. Franji⁴². Kao kum na obredu spominje se u Knjizi vjenčanih 1628. *ser* Alonso, po zanimanju krojač⁴³.

Godine 1691. u Puli je u dobi od oko 55 godina umro Nijemac koji je po zanimanju također bio krojač. U matičnu je knjigu upisan pod talijaniziranim imenom *mistro* Marco Nechens. Ubilježeno je da je od kurata primio sve sakramente i da je pokopan na groblju Sv. Tome. Tijelo je na ukop otpratio sam kurat⁴⁴.

Kum na krštenju iz 1763. bio je Domenico Bonini, također puljski krojač koji se doselio iz Padova⁴⁵.

Lodovico dello Megga zvan Švicarac, upisan u Knjizi vjenčanih 1631. bio je po zanimanju zidar⁴⁶ i vjerojatno je imao malo veće ovlasti jer je bio *capo*.

Istog je zanimanja bio i Zuanne Polo, kum na vjenčanju 1787.⁴⁷

Mistro Miho Bajčić, kojeg navodi Knjiga vjenčanih 1631. bio je postolar⁴⁸.

Taj je posao obavljao i *mistro* Zuanne Vianello, doseljenik iz Pellestrine u mletačkoj laguni, koji je u Puli umro koncem 1771. Imao je oko 57 godina, a u gradu je živio oko 20 godina. Pokopan je u grobnici bratovštine Sv. Tome, čiji je bio član. Budući da je bio siromašan, obred je obavljen besplatno⁴⁹.

Treba spomenuti da su mnogi obrtnici imali svoje pomoćnike, koji su katkad bili u dječjoj dobi. Zanimljiv je slučaj postolara Francesca Michielettija koji je iz milosrda dopustio da u njegovoj kući živi dječak Petar iz Pićna. No, dijete je početkom 1689. umrlo u dobi od oko 10 godina te je upisano u Knjigu umrlih. Pokopano je na groblju Sv. Tome, a tijelo je do tamo otpratio kurat koji ga je upisao u knjigu⁵⁰.

U Puli je bilo i puno tkalaca. Jedan od njih, *ser* Giacomo Marzar iz Vodnjana, spominje se u Knjizi vjenčanih sredinom 1644.⁵¹

⁴⁰ Giovanni Andrea de anni 8 figliolo del Capo Smplicio taglia piera da Venetia, fu sepolto alla Misericordia accompagnato dal Curato (Isto, 9. rujna 1647).

⁴¹ Bortolamio de anni 13 figliolo del Capo Smplicio tagliapiera, sepolto alla Misericordia accompagnato dal Curato (Isto, 21. rujna 1647).

⁴² Domenico de mesi otto, figliolo de mistro Andrea Merlo tagliapiera da Venetia, fu sepolto a San Francesco accompagnato dal Curato (Isto, 23. kolovoza 1647).

⁴³ Ser Alonso sartor (Isto, kutija 25., LC, IX.1.1., 17. siječnja 1628.).

⁴⁴ Passò ad altra vita mistro Marco Nechens di anni 55 in circa Tehdesco Sartor, hebbe tutti li santissimi sacramenti ministratili da me Curato, fu sepolto nel Cemeterio di San Tomaso accompagnato da me Curato alla sepoltura (Isto, kutija 28., LM, IX.1.10., 7. siječnja 1691.).

⁴⁵ Il signor Domenico Bonini Padovano in questa Città sarto (Isto, kutija 26., LB, IX.1.3., 25. ožujka 1763.).

⁴⁶ Il Capo Lodovicho dello Megga detto svizzero murer (Isto, kutija 25., LC, IX.1.1., 23. studenog 1631.).

⁴⁷ Zuanne Polo muraro (Isto, kutija 27., IX.1.7., 18. lipnja 1787.).

⁴⁸ Mistro Michiel Baicich Caligher habitante in Pola (Isto, kutija 25., LC, IX.1.1., 23. studenog 1631.). Usp. i G. Boerio, Dizionario, n. dj., 118.

⁴⁹ Jeri all' ore 24 passò all' Eternità nell' età d' anni 57 circa mistro Zuanne Vianello calzolajo oriundo da Pellestrina abitante in questa Città da 20 anni circa (...) fu sepolto nell' urna della Scuola di San Tomaso (...). Il tutto fu fatto per carità essendo povero (Isto, kutija 29., LM, IX.1.11., 20. prosinca 1771.).

⁵⁰ Morse Piero da Pedina d' anni 10 in circa in casa di mistro Francesco Michieletti Calzolaro tenuto da lui in Casa per carità; fu sepolto nel sagrato di San Tomaso accompagnato da me Curato alla sepoltura (Isto, kutija 28., LM, IX.1.10., 2. siječnja 1689.).

⁵¹ Ser Giacomo Marzar tesser da Dignan (DAP, kutija 25., LC, IX.1.1., 12.-19.-26. lipnja 1644.). Usp. i G. Boerio, Dizionario, n. dj., str. 745.

Početakom 1810. u Puli se spominje Miho Diković iz Filipane, nadimkom *Tkalac*, prema zanimanju koje je obavljao⁵².

Također se često navode i lanari, tj. trgovci platnom: primjerice, bio je to *messer Zan Piero*, sin pokojnog Marca Carlinija iz Knjige vjenčanih iz god. 1645.⁵³

U Knjizi vjenčanih sredinom 1712. upisan je Gerolamo Bradamante, zlatar⁵⁴.

To je zanimanje imao i Antonio Piccoli iz Rovinja, koji se u Puli spominje koncem 18. stoljeća⁵⁵.

U maticama su označeni i izrađivači madraca (ili dijalektalno *štramaceri*), koji se spominju od početka 18. stoljeća. Jedan od njih bio je i *mistro Antonio Trivisan* iz Knjige vjenčanih koncem 1725.⁵⁶ Da je spomenuti obrt ostajao u obitelji svjedoči, između ostalog, i nazočnost Marca, sina pokojnog Michiela Trevisana, koji je također bio *stramazer*, koji je upisan, primjerice, u Knjizi vjenčanih god. 1784.⁵⁷

Od raznih obrta valja izdvojiti i mesarski obrt. U Knjizi vjenčanih u ljeto 1815. spominje se Giacomo Ive, rodом iz Rovinja, koji je i živio u tom gradu, a u dobi od gotovo 24 godine vjenčao se u Puli. Njegov je otac Pietro Ive, također iz Rovinja. Obojica su po zanimanju bili mesari⁵⁸.

U Puli je bilo i bačvara. Tim se obrtom bavio, primjerice, *messer Zuanne*, koji se spominje u Knjizi krštenih god. 1681.⁵⁹

U Puli je u prvim danima 1783. god. umro bačvar Ivan Šterk, dugogodišnji stanovnik grada. Bio je doseljenik "s carskog područja". Zanimljiv je način na koji je umro: upisano je da nije bio dobrog zdravlja, te je pao mrtav tijekom obavljanja posla. U tom se trenutku nitko nije nalazio uz njega, pa nije mogao primiti potrebna sakramente. Kanonik Bonifacio i dva svećenika odnijeli su tijelo do katedrale, gdje je ukop obavljen besplatno⁶⁰.

U maticama su često zabilježeni i stolari: Knjiga krštenih bilježi početkom 1746. *mistra Pietra de Zottija*⁶¹, stolara⁶² iz mletačke *Terraferme*.

Stolar koji je izrađivao prozore zvao se *fenestriero*⁶³: bio je to, primjerice, *mistro Jakov Gelencić* iz Kastva, upisan u Knjizi krštenih početkom 1747.⁶⁴

Mistro Battista Artusio, upisan u Knjigu krštenih kao svjedok pri obredu obavljenom početkom 1752., bio je bravar⁶⁵.

⁵² Michiel Dicovich detto Tesser di Filippa (Isto, kutija 26., LB, IX.1.4., 28. siječnja 1810.).

⁵³ Messer Zan Piero quondam Marco Carlini Linariol (Isto, kutija 25., LC, IX.1.1., 23. siječnja 1645.).

⁵⁴ Il signor Gerolamo Bradamante orefice (Isto, IX.1.2., 18. srpnja 1712.).

⁵⁵ Domino Antonio Piccoli orefice da Rovigno commorante in questa Città (Isto, kutija 26., LB, IX.1.4., 8. ožujka 1785.; 9. prosinca 1785.; 29. srpnja 1796.).

⁵⁶ Mistro Antonio Trivisan Stramazer (Isto, kutija 27., LC, IX.1.6., 27. prosinca 1712.).

⁵⁷ Marco figlio del quondam Michiel Trivisan detto Stramazèr di questa Città (Isto, IX.1.7., 9. svibnja 1784.).

⁵⁸ Giacomo Ive nato e domiciliato in Rovigno, di anni 24 quasi come per di professione Macellajo, figlio del vivente Pietro Ive nato e domiciliato in Rovigno, di professione Macellajo (Isto, 9. kolovoza 1815.).

⁵⁹ Messer Zuanne Boterin (Isto, kutija 25., LB, IX.1.2., 19. veljače 1681.)

⁶⁰ Mistro Zuanne Sterc imperiale e da molti anni abitante in questa Città di professione Bariller il giorno delli 4 corrente verso le 22 ore, ed in stato di salute imperfetta cade morto dal sito del suo lavoro ove spirò l'anima senza verun refrigerio e senza che vi fosse presente veruna persona. Il di lui cadavere accompagnato dal Reverendissimo signor Canonico Bonifacio con due sacerdoti alla Cattedrale per carità fu seppellito nel Cimiterio (Isto, kutija 29., LM, IX.1.12., 6. siječnja 1783.).

⁶¹ Mistro Pietro de Zotti marangon da Terra ferma (Isto, kutija 26., IX.1.3., 26. veljače 1746.).

⁶² G. Boerio, Dizionario, n. dj., 396.

⁶³ Isto, 265.

⁶⁴ Mistro Giacomo Gelencich da Castua fenestriero (DAP, kutija 26., LB, IX.1.3., 29. siječnja 1747.).

⁶⁵ Mistro Battista Artusio Fabbro Ferrario (Isto, 6. veljače 1752.).

Isto je zanimanje imao i Stefano Riva iz Pordenonea u Concordijskoj biskupiji, koji se 1751. vjenčao u Puli. Supruga Antonia bila je kći puljskog brijača Filippa Fragiacoma. Uz nazočnost velikog broja ljudi treba izdvojiti svjedoke, trojicu svećenika (Cristofora Bonifacija iz Pule, Antonija Poppazzija, kapelana Šisana i klerika Domenica Fragiacoma, nevjestina brata) i četvrtog svjedoka, Antonijina oca⁶⁶. Ovdje je vrlo zanimljiv stari naziv za Pordenone koji se koristio u srednjem vijeku, a nastao je prema antičkom nazivu rijeke Noncello koja prolazi kroz grad (*Portus Naonis* = Pordenone = luka na rijeci *Naone*)⁶⁷.

U puljskim se matičnim knjigama spominje i jedan papučar (izradivač papuča)⁶⁸: tim se zanimanjem bavio *messer* Zuanne Gambel iz Rovinja, žitelj Pule, koji se spominje u Knjizi krštenih početkom 1773.⁶⁹

U nekoliko se navrata u Puli spominje i mlinarski obrt. Puljska je mlinarica bila *donna* Cattarina, zabilježena u Knjizi umrlih u rujnu 1631., koja je pokopana u crkvi Sv. Franje. Nije navedeno koliko je imala godina⁷⁰.

Nekoliko je godina kasnije umro *messer* Antonio, mlinar i doseljenik iz Furlanije. Niti njegova dob nije navedena⁷¹.

Knjiga umrlih u travnju 1651. bilježi *messera* Mattija Lucatellija, po zanimanju kobasičara, čiji je sluga tada umro u Puli⁷².

Tog zanimanja bio je i Antonio Rotta, koji se spominje u Knjizi umrlih koncem listopada 1708.⁷³

U puljskim je maticama u više navrata (primjerice u Knjizi umrlih u listopadu 1689.) zabilježen Tommaso Nobile iz Spoleta (u ovom upisu zapisan kao Rimljanin), graditelj orgulja⁷⁴.

Spominje se i *messer* Francesco Rotta zvan Pekar, prema obrtu koji je obavljao. Upisan je u Knjizi umrlih početkom svibnja 1731.⁷⁵

U Puli je 1734. umro Francesco, sin Giuseppea Budicina, čiji je nadimak također nastao prema zanimanju koje je obavljao⁷⁶.

Valja spomenuti i Simona Battistellu iz Rovinja, zabilježenog u Knjizi krštenih sredinom veljače 1796.⁷⁷ Navodi se da je bio vođa obrtničkog udruženja (vjerojatno onog najčešćeg, zidarskog)⁷⁸.

⁶⁶ Mistro Stefano Riva da Porto Naona fabro ferario della Diocesi di Concordia et Antonia figlia di mistro Filippo Fragiacomo Barbiere di questa Città (...) Presenti molti ma specialmente li Reverendi signori: Don Cristoforo Bonifatio Sacerdote di questa Città, Don Antonio Poppazzi Cappellano di Sissan, Il Chierico Don Domenico Fragiacomo di questa Città Fratello della sposa et Filippo Fragiacomo Padre della sposa (Isto, kutija 27, LC, IX.1.6., 26. travnja 1751.).

⁶⁷ Dizionario di toponomastica. Storia e significato dei nomi geografici italiani, Torino, 1990., 511.

⁶⁸ O tom zanimanju usp. Andrea Vianello, *L'arte dei calegheri e zavateri di Venezia tra XVII e XVIII secolo*, Venezia, 1993.

⁶⁹ Messer Zuanne Gambel da Rovigno ciavatino abitante in questa Città (DAP, kutija 26., LB, IX.1.4., 19. siječnja 1773.).

⁷⁰ Passò à miglior vita Donna Cattarina detta la Molinarella, la qual hebbe tutti li santissimi sacramenti, fu sepolta à San Francesco (Isto, kutija 28., LM, IX.1.9., 18. rujna 1631.).

⁷¹ Passò di questa à miglior vita messer Antonio detto Mulinar del Friuli al quale Io Giacomo Bonarelli Canonico Curato gli administrai li santissimi sacramenti come anco accompagnato alla sepoltura alla Misericordia (Isto, 18. rujna 1638.).

⁷² Messer Mattio Lucatelli luganeger (Isto, 12. travnja 1651.).

⁷³ Il signor Antonio Rotta detto il Luganegher (Isto, IX.1.10., 25. listopada 1708.).

⁷⁴ Signor Tomaso Nobile mistro d' Organi Romano (Isto, 9. listopada 1689.).

⁷⁵ Messer Francesco Rotta detto il forner (Isto, 9. svibnja 1731.).

⁷⁶ Messer Iseppo Budicin detto il Forner (Isto, 21. ožujka 1734.).

⁷⁷ Il protto signor Simon Battistella da Rovigno (Isto, kutija 26., LB, IX.14., 15. veljače 1796.).

⁷⁸ G. Boerio, Dizionario, n. dj., 538.

Među obrtnima koji su bili prijeko potrebni gradu svakako se nalazio i dimnjačarski obrt. Piero Paolin zvan Dimnjačar spominje se u Knjizi umrlih početkom travnja 1785., kada je poginuo u dobi od oko 35 godina. Dogodilo se to u jutarnjim satima ispod ruševina u rudniku saldama na lokalitetu Cappelletta. Paolin je odmah izdahnuo, vjerojatno nakon što se na nje ga urušila veća količina materijala. Kada je otkriveno što se dogodilo tijelo je izvučeno iz rudnika i odneseno u obližnju crkvu Sv. Antuna Opata, a nakon toga su ga župnikov zamjenik Pasqualin Moscarda, sakristan i četvorica klerika odnijeli u katedralu. Tu je izvršen obred ukopa u grobnice koje su se nalazile u redovima. Spomenuti ga je župnikov zamjenik i upisao u Knjigu umrlih (dokument br. 1: nesretna smrt puljskog dimnjačara)⁷⁹.

Puljski su obrtnici vrlo često podrijetlom bili s Apeninskog poluotoka, ali nerijetko i iz Istre, te ostalih dijelova naše obale. Neki su u Puli boravili privremeno, pa se u maticama spominju samo u određenom razdoblju, a drugi su došli u grad i u njemu se trajno nastanili. Obrtnici su predstavljali iznimno važne slojeve u društvenoj strukturi grada i nesumnjivo su pridonosili boljem funkcioniranju gradskog života u cjelini (vidjeti tablicu br. 1 i popis br. 1).

III. Neka ostala zanimanja

Osim obrtnika, u Puli su boravili, te su zabilježeni u maticama i mnogobrojni zvonari, pastiri, slikari, vlasnici kavana, trgovci, poslovođe ... Budući da je grad bio važna luka, u njemu je bilo mnogo mornara, ribara i vlasnika brodova.

U puljskim su matičnim knjigama ubilježeni mnogobrojni ribari: primjerice, u knjigama umrlih u kolovozu 1626. *messer Zuanne*⁸⁰, čija je supruga tada umrla u Puli, a u siječnju 1657. *messer Andrea Perafo* koji je umro u dobi od oko 80 godina⁸¹; u knjigama krštenih koncem 1633. *Agustin*⁸², te koncem 1646. *messer Marco Cipriotto*⁸³; u knjigama vjenčanih koncem 1632. *Mattio*⁸⁴, svjedok na vjenčanju, a 1703. *Mattio Pomo*⁸⁵; u popisima krizmanika 1796. *Giorgio Costantini*, čija je kći *Maria* tada krizmana u Puli⁸⁶, a 1797. *Giovanni Ferro*, čiji je sin *Giuseppe* tada krizman u Puli⁸⁷. Mnogi su ribari u Pulu doselili iz drugih primorskih mjesta u Istri i izvan nje. *Francesco Veia* zvan *Gambalarga* bio je iz *Rovinja*⁸⁸, a *Patron Antonio Zanetti* rodom iz *Poreča*⁸⁹. *Andrea de Piero* bio je iz *Gradeža*⁹⁰, a *messer Domenico Costantini* (koji je 1665. umro u Puli) s mletačkog otoka *Burana*⁹¹.

Za more su bili vezani i vlasnici lađa, u maticama lako prepoznatljivi zbog toga što su se označavali izričajem *Patron* ili *Paron*. Bilo ih je također mnogo, znatno više nego ribara, a najčešće su se doselili sa šireg područja Venecije. Tako se, primjerice, u knjigama umrlih navode: početkom listopada 1629. *Battista* iz *Venecije*⁹², a koncem kolovoza 1661. *Vincenzo Quin-*

⁷⁹ DAP, kutija 29., IX.1.12., 9. travnja 1785.

⁸⁰ *Messer Zuanne Pescador* (Isto, kutija 28., LM, IX.1.9., 20. kolovoza 1626.).

⁸¹ *Passò à miglior vita messer Andrea Perafo Pescador de anni 80* (Isto, 7. siječnja 1657.).

⁸² *Agustin Pescador* (Isto, kutija 25., LB, IX.1.1., 12. prosinca 1633.).

⁸³ *Messer Marco Cipriotto Pescador* (Isto, 18. studenoga 1646.).

⁸⁴ *Mattio pescador* (Isto, LC, 10. listopada 1632.).

⁸⁵ *Mattio Pomo pescador Testimone chiamato e pregato, habitante in questa Città* (Isto, kutija 27., IX.1.6., 13. rujna 1703.).

⁸⁶ *Maria Costantini piscatoris Zorzi filia* (Isto, kutija 26., EC, IX.1.4., 4. prosinca 1796.).

⁸⁷ *Joseph filius piscatoris Joannis Ferro* (Isto, 10. kolovoza 1797.).

⁸⁸ *Francesco Veia detto Gamba Larga Pescador da Rovigno* (Isto, kutija 28., LM, IX.1.10., 3. prosinca 1695.).

⁸⁹ *Patron Antonio Zanetti d' Andrea nato in Parenzo domiciliato in Pola di professione Pescatore* (Isto, kutija 26., LB, IX.1.4., 19. siječnja 1794.; 13. lipnja 1795.; 23. listopada 1796.; kutija 27., LC, IX.1.7., 9. kolovoza 1815.).

⁹⁰ *Andrea de Piero da Graò pescador* (Isto, kutija 25., LB, IX.1.1., 10. travnja 1636.).

⁹¹ *Morse messer Dominico Costantini Peschador da Buran* (Isto, kutija 28., LM, IX.1.9., 28. prosinca 1665.).

⁹² *Patron Batista da Venetia* (Isto, 3. listopada 1629.).

tavalle s otoka Burana⁹³. Početkom siječnja 1728. u Popisu krizmanih zabilježen je Stefano Brazzetti iz Venecije⁹⁴, a koncem kolovoza 1769. u Knjizi krštenih Vincenzo Ballarin iz Chioggije⁹⁵. Veći broj doselio ih se u Pulu i s kvarnerskog i dalmatinskog područja, posebice s otoka. Godine 1660. u Knjizi krštenih upisan je Ottavio iz Zadra⁹⁶, 1726. u Popisu krizmanih Tone Mihalić i Tone Tramontana iz Lovrana⁹⁷, a iste godine u Knjizi umrlih Lovro Barinović iz Velog Lošinja⁹⁸. Mnogo ih je bilo i iz ostalih istarskih luka. Godine 1676. u Knjizi umrlih upisan je Daniel Eva iz Umaga⁹⁹, a koncem 1761. Carlo Basilisco iz Rovinja¹⁰⁰.

Valja spomenuti i *messera* Tomasa alkemičara¹⁰¹, zabilježenog u Knjizi umrlih koncem rujna 1631.¹⁰²

Messer Gabriel Bustro bio je stari zvonar puljske katedrale, koji je u veljači 1637. umro u dobi od čak 100 godina. Ubilježeno je da je od kurata primio sve potrebne sakramente. U nazočnosti čitavog kaptola (kanoničkog udruženja) pokopan je u katedrali. Zbog dugogodišnjeg rada u službi crkve obred je obavljen besplatno¹⁰³. Puljski su zvonari često bili domaći Istrani. Početkom 1683. u Puli je umro 50-godišnji Ivan Banković¹⁰⁴, a 1796. 45-godišnji Bartul Blečić (kao uzrok smrti navedeno je iznanadno krvarenje)¹⁰⁵.

U Knjizi umrlih u listopadu 1640. upisan je *mistro* Vincenzo Avanzo iz Pirana, po zanimanju prodavač smole za brodove. Umro je u dobi od oko 60 godina. Od kanonika Civitica primio je sve sakramente, a pokopan je u puljskoj crkvi Gospe od Milosrđa¹⁰⁶.

Patron Niccolò Rossetti iz Rovinja imao je (vjerojatno na svojem brodu) pomoćnika koji se zvao Zorzi, a umro je u Puli posljednjeg dana mjeseca srpnja 1642. u dobi od oko 18 godina. Od kurata je uspio primiti sve sakramente, a pokopan je u crkvi Sv. Franje¹⁰⁷.

Gradu su svakako bili potrebni i gostioničari. Jedan od njih bio je *messer* Zuanne Capeler, koji se spominje u Knjizi umrlih koncem lipnja 1644. Navedeno je da je od kurata Bonarellija primio samo dio potrebnih sakramenata te da je pokopan u Sv. Franji. Tijelo su, prema uobičajenom redosljedu, na posljednji počinak otpratili kanonici Bori i Civitico¹⁰⁸.

⁹³ Patron Vincenzo Quintavalle da Burano (Isto, 30. kolovoza 1661.).

⁹⁴ Patron Stefano Brazzetti da Venetia (Isto, kutija 26., EC, IX.1.3., 1. siječnja 1728.).

⁹⁵ Il Patron Vincenzo Ballarin da Chioza (Isto, LB, IX.1.4., 22. kolovoza 1769.).

⁹⁶ Patron Ottavio da Zara (Isto, kutija 25., LB, IX.1.1., 14. ožujka 1660.).

⁹⁷ Patron Antonio Micalich et Patron Antonio Tramontana ambi da Lovrana (Isto, kutija 26., IX.1.3., 10. ožujka 1726.).

⁹⁸ Patron Lorenzo Barinovich da Lussin Grande (Isto, kutija 28., LM, IX.1.10., 9. siječnja 1726.).

⁹⁹ Patron Daniel Eva da Humago (Isto, kutija 28., LM, IX.1.9., 23. svibnja 1676.).

¹⁰⁰ Il Patron Carlo Basilisco da Rovigno (Isto, kutija 29., IX.1.11., 24. studenoga 1761.).

¹⁰¹ G. Boerio, n. dj., 41.

¹⁰² Messer Tomaso mastro di scrimia (DAP, kutija 28., LM, IX.1.9., 25. rujna 1631.).

¹⁰³ Passò à miglior vita messer Gabriel Bustro Campanaro del nostro Domo de anni 100 al qual gli fu administrati tutti li santissimi sacramenti da me Curato, fu sepolto nel Domo accompagnato da molto Reverendo Capitolo Gratis per la longa servitù prestata a questa nostra Città (Isto, 19. veljače 1637.).

¹⁰⁴ Passò di questa alla miglior vita messer Zuanne Bancovichio Campanaro di questa Città d' anni 50 incirca (Isto, 14. siječnja 1683.).

¹⁰⁵ Bortolo Blecich attual Campanaro in età d' anni 45 circa (...) per esser colpito improvvisamente da un fiero sbocco di sangue (Isto, kutija 29., IX.1.12., 15. veljače 1796.).

¹⁰⁶ Morse mistro Vincenzo Davanzo pegolotto da Pirano de anni 60 in circa, al quale gli fu administrati li santissimi sacramenti dal signor Canonico Civitico, come anco accompagnato alla sepoltura alla Madonna della Misericordia (Isto, 17. listopada 1640.).

¹⁰⁷ Morse Zorzi de Anni 18 in circa garzon del Patron Nicolò Rossetti da Rovigno, al qual Io sopradetto Curato gli administrai li santissimi sacramenti, come anco accompagnato alla sepoltura a San Francesco (Isto, 31. srpnja 1642.).

¹⁰⁸ Morse messer Zuane Capeler osto, al quale Io Giacomo Bonarelli Curato gli administrai parte delli santissimi sacramenti, fu sepolto a San Francesco, accompagnato alla sepoltura da me sopradetto Curato, et vi furono per circolo li signori Canonici Giacomo Civitico et Giacomo Bori (Isto, 24. lipnja 1644.).

Messer Ive s Korčule bio je mornar, i to na brodu *Patrona Francesca* zvanog Caratello, a upisan je u Knjigu umrlih u kolovozu 1660. Od kurata Bonarellija primio je sve sakramente, a pokopan je u Sv. Tomi¹⁰⁹.

Matteo Antonio Zanetti, sin spomenutog Antonija Zanettija rodom iz Poreča, također je bio mornar. On se u dobi od navršene 21 godine 1815. vjenčao u Puli¹¹⁰.

U puljskim se maticama spominju i trgovci. Tim se zanimanjem, primjerice, bavio Stefano Vruzzi iz Udina, zabilježen u Knjizi umrlih u kolovozu 1689.¹¹¹

God. 1726. kao kum na krštenju u Puli spominje se mletački trgovac Bortolo Marinoni, koji je posao obavljao u Veneciji¹¹².

Pojedine obitelji trgovaca, od kojih je svakako u Puli bila najznačajnija spomenuta obitelj Marinoni, imale su svoje poslovođe, koji se u maticama navode pod općenitim imenom *agenti*. Bio je to, primjerice, Antonio Feltrini iz Veneta, koji je u Puli umro koncem kolovoza 1731. u dobi od oko 46 godina. Kao uzrok smrti navodi se pad zbog vjerojatnog moždanog udara, radi čega nije primio pričest¹¹³.

Istog je zanimanja bio i Luigi Pezzoli, zapisan kao kum na krštenju 1788.¹¹⁴

Glavni poslovođa Nadal Rieppi iz mjesta San Daniele del Friuli za vrijeme boravka u Puli stanovao je u kući Marinonijevih. Godine 1788. u dobi od 58 godina umro je i pokopan u Puli. U čitkom zapisu o njegovoj smrti upisani su i sljedeći podaci. Smrt je nastupila 26. listopada u 6 sati. Od crkvenih je sakramenata primio sljedeće: od kurata Pasqualina Moscarde (koji ga je i ubilježio u knjigu) ispovijed i posljednju pričest, bolesničko pomazanje i blagoslov od kanonika i zamjenika generalnog vikara Andrije Mandušića, a do trenutka smrti uz njega je bio sakristan Fioretto Spangaro. Mrtvo je tijelo odneseno do pomoćne crkve Sv. Nikole, gdje su spomenuti kanonik, sakristan i voditelj obreda Giacomo de Mori obavili obred, nakon čega se izvršilo ukop u grobnicu prvog poslovođe Marinonijevih, pokojnog Francesca Galiciolija (dokument br. 2: upis o smrti Nadala Rieppija)¹¹⁵.

U svojim je dućanima obitelj imala i strogo specijalizirane stručnjake i pomoćnike. Toj je kategoriji, primjerice, pripadao Giovanni Battista Benvenuti (tituliran kao "poštenu mladić"), sin pokojnog Tommasa, koji se kao kum spominje u Knjizi krštenih 1749.¹¹⁶

Godine 1690. kao kum na krštenju spominje se Angelo Corner, zakupnik¹¹⁷ (vjerojatno nekih posjeda) koparskog nobila i barbanskog kapetana Ottonella de Bella¹¹⁸.

¹⁰⁹ Morse messer Zuane da Curzola mariner del Patron Francesco detto Caratello, al qual Io Giacomo Bonarelli Curato gli administrai li santissimi sacramenti et accompagnato alla sepoltura in San Tomaso (Isto, 19. kolovoza 1660.).

¹¹⁰ Matteo Antonio Zanetti nato e domiciliato nella Città di Pola d' anni vent' uno compiuti di professione marinaio (Isto, kutija 27, LC, IX.1.7., 9. kolovoza 1815.).

¹¹¹ Signor Stefano Vruzzi mercante da Udine (Isto, kutija 28., LM, IX.1.10., 27. kolovoza 1689.).

¹¹² Padrino al sacro Fonte il signor Bortolo Marinoni mercante in Venezia (Isto, kutija 26., LB, IX.1.3., 22. rujna 1726.).

¹¹³ Il signor Antonio Feltrini agente del signor Bortolo Marinoni in età di anni 46 circa (...) non essendoli portato il Santissimo Sacramento dell' Eucaristia per esser stato cascato da un motto di plopesia (Isto, kutija 28., LM, IX.1.10., 30. kolovoza 1731.).

¹¹⁴ Padrino fu al Sacro Fonte Luigi Pezzòli agente signor Marinoni (Isto, kutija 26., LB, IX.1.4., 19. listopada 1788.).

¹¹⁵ Isto, kutija 29., IX.1.11., 27. listopada 1788.

¹¹⁶ Patrino al Catechismo l' onesto giovine Giovanni Battista Benvenuti quondam Tomaso assistente al Negotio Marinoni (Isto, 9. siječnja 1749.).

¹¹⁷ Conductor ili appaltatore naziv je za osobu koja uzima u zakup nečije posjede ili vršenje neke službe (G. Boerio, n. dj., 187).

¹¹⁸ Compare fu Angelo Corner conduttore dell' Illustrissimo signor Ottonello de Bello Nobile di Capodistria e Capitano di Barbana (DAP, kutija 25., LB, IX.1.2., 29. studenoga 1690.).

U gradu je u lipnju 1704. u dobi od oko 58 godina umrla Giustina, supruga svirača orgulja, čije se ime ne navodi¹¹⁹.

Također u Knjizi umrlih upisan je početkom siječnja 1704. i Zuanne zvan Kočijaš, prema zanimanju koje je obavljao. Umro je u Puli u dobi od oko 50 godina. Pokopan je u franjevačkoj crkvi u gradu, a obred je vodio kanonik Porporino Cipriotto¹²⁰.

Tone Mužinić, sin pokojnog Grgura, bio je pastir-čuvar krava u kući braće Razzo. Umro je u dobi od oko 14 godina, a u knjigu je upisan koncem travnja 1752. Zanimljiva je bilješka koja navodi da se nije uspio ispovijediti jer nije znao što treba učiniti da bi dobio sveti sakrament¹²¹.

Također u Knjizi umrlih, i to početkom 1797., ubilježen je Ive iz mjesta Rupe kod Rijeke, koji je bio pastir u selu Vintijanu kod Pule. Zanimljivo je da se u upisu njegovo prezime poistovjećuje s mjestom iz kojeg se doselio. Imao je oko 40 godina. Stanje sa sakramentima bilo je sljedeće: ispovjedio se kanoniku Supplianu, bolesničko je pomazanje dobio od kurata, a zbog buncanja ostao je bez posljednje pričesti. Budući da je umro noću, ukućani to nisu primijetili. Tijelo je otpraćeno u katedralu gdje je kod grobnica Presvete krunice obavljen ukop (dokument br. 3: upis o smrti pastira iz mjesta Rupe)¹²².

U gradu je bilo i običnih radnika, pridošlih iz Furlanije ili ostalih krajeva. Knjiga umrlih početkom travnja 1754. spominje Paula Fabra iz Muie u Furlaniji, koji je u dobi od oko 54 godine umro u Puli, u koju je došao raditi. Od kanonika de Morija primio je sve potrebne sakramente, a on se nalazio uz njega i u trenutku smrti. Kanonik Antonio Margarita (koji je obavio upis u knjigu) i četvorica svećenika tada su tijelo odnijeli u katedralu, gdje je ono položeno u svetu zemlju¹²³.

U Puli je bilo i slikara, a oni su često bili vezani za spomenutu obitelj Marinoni. Zapravo, naziv *Pittor* označavao je i ukrašavatelja gotovih proizvoda od stakla, majstora čija je djelatnost bila na granici umjetničkog izražavanja i obrtničke vještine.

Godine 1689. kao kum na obredu krštenja u Puli spominje se Federico (Fadrigo) de Piccoli¹²⁴, a 1720. Giuseppe Pauluzzi, čiji je sin Francesco Domenico kršten u Puli¹²⁵.

Godine 1769. kao kuma na krštenjima upisana je Antonia (titulirana kao "časna mlada gospođica"), kći Domenica Crescija, također slikara¹²⁶.

Koncem 18. stoljeća u Puli se spominju još dva slikara. Francesco Visconti obavljao je taj posao u kući Marinoni, a kao kum na krštenju upisan je 1792.¹²⁷ U dobi od oko 72 godine po-

¹¹⁹ Giustina moglie del orghenista d' anni 58 circa passò dà quest' à miglior vita (Isto, kutija 28., LM, IX.1.10., 17. lipnja 1704.).

¹²⁰ Zuanne (točkice u originalu) detto Caritier d' anni 50 in circa passò da quest' ad altra vita, fu sepolto nella Chiesa de Padri Conventuali di San Francesco accompagnato dal sudetto signor Canonico Don Porporino (Isto, 6. siječnja 1704.).

¹²¹ Antonio Musinich quondam Gregorio in età d' anni 14 circa (...) Non si comunicò, perchè, come Pastorello di Vache in Casa delli signori Fratelli Razzo non sapeva le cose necessarie per ricevere un santo sacramento (Isto, kutija 29., IX.1.11., 25. travnja 1752.).

¹²² Isto, kutija 29., IX.1.12., 2. veljače 1797.

¹²³ Passò da questa ad altra vita Paulo Fabro da Muia del Friul in età d' anni 54 circa, essendo venuto in questa Città à lavorare, munito di tutti li santissimi sacramenti della Chiesa, amministrati dal Reverendo signor Canonico Coadiutore de Mori, dal qual assistito fu sino al spirar dell' Anima. Fu portato à questa Chiesa Cattedrale, accompagnato da me sottoscritto, e quattro altri Sacerdoti. Nel Campo Santo gli fu data sepoltura. Antonio Canonico Margarita Parocho della Città (Isto, 9. travnja 1754.).

¹²⁴ Il signor Fadrigo de Piccoli Pittore (Isto, kutija 25., LB, IX.1.2., 2. listopada 1689.).

¹²⁵ Francesco et Domenico figliolo del signor Giuseppe Pauluzzi Pittore habitante in questa Città (Isto, kutija 26., IX.1.3., 11. kolovoza 1720.).

¹²⁶ L' Onesta Giovane Donzella Antonia figlia del signor Domenico Cressi Pittore (Isto, kutija 26., IX.1.4., 17. prosinca 1769.; 31. prosinca 1769.).

¹²⁷ Padrino fu il signor Francesco Visconti Pittore in Cà Marinoni (Isto, 26. listopada 1792.).

četkom travnja 1793. umro je Michiel Pedante iz Belluna, slikar u kući Marinoni. Uzrok smrti bio je, vjerojatno, moždani udar, zbog kojeg nije uspio primiti niti jedan sakrament. Kano-nik Supplian izjavio je da se prije nekog vremena pokojnik ispovijedio. Šest svećenika i kle-rika tijelo je odnijelo na ukop kod grobnica Sv. Petra¹²⁸.

Nekoliko mjeseci poslije u Knjizi umrlih spominje se Zuanne Brigut iz Arbe u Furlaniji (u biskupiji Concordiji), žitelj Pule i vrtlar "poduzeća" Marinoni¹²⁹.

Domenico Saccomano iz Molghera u Furlaniji umro je u Puli početkom studenog 1794. u do-bi od 22 godine, a po zanimanju je bio službenik u družini koja se bavila zakupima mono-pola duhana¹³⁰. Bolesničko je pomazanje dobio od župnika Giacoma Demorija, kojemu se i ispovijedio. Bolesnička pričest nije se mogla obaviti jer je Saccomana iznenada pogodio mož-dani udar. Spomenuti mu je svećenik dodijelio papin blagoslov i bio je uz njega do trenutka smrti. Pokojnikovo je tijelo - od strane Demorija, jednog sakristana i jednog klerika - tada od-neseno i pokopano na groblju (dokument br. 4: upis o smrti Domenica Saccomana)¹³¹.

U puljskim se maticama iz 18. stoljeća nekoliko puta spominju i vlasnici kavana, tj. mjesta gdje se pila kava. Primjerice, u Knjizi krštenih početkom 1762. kao kum upisana je Aurora, čiji je muž bio Giacomo Frighera¹³², a u Knjizi vjenčanih početkom ožujka 1769. zabilježen je kao svjedok pri sklapanju obreda Angelo Ragazzi iz Venecije¹³³. Kuma na krštenju koje je u Puli obavljeno u rujnu 1796. bila je Caterina, čiji je muž bio Giorgio Lombardo¹³⁴. Sva su tro-jica u gradu imala kavanu.

U Knjizi vjenčanih u kolovozu 1815. zabilježen je Blaž Kujica, sin pokojnog Teodora, koji se u dobi od 19 godina vjenčao u Puli. U tom se gradu rodio i u njemu je i stanovao. Kum mu je bio Pavao Kujica, sin pokojnog Pavla. Po zanimanju su obojica bili zemljoradnici¹³⁵.

Giuseppe Tosoni, sin pokojnog Giuseppea ubilježen u Knjizi vjenčanih u drugom upisu istog datuma po zanimanju je bio oružar¹³⁶.

Agostin Previdali, zabilježen u Knjizi krštenih koncem listopada 1752., bio je po zanimanju arhitekt iz grada Albe u Padskoj nizini. U Pulu se doselio iz Venecije¹³⁷.

U Knjizi krštenih naveden je Zuanne Callegher, po zanimanju zakupnik monopola duhana, inače stanovnik Pule¹³⁸.

¹²⁸ Il signor Michiel Pedante da Bellun Pittore in Casa Marinoni in età d' anni 72 circa jeri all' ore 12 passò all' Eternità di colpo Popletico senza esser premonito di alcun de Santissimi Sacramenti se non che di quello della Penitenza già da qualche tempo come vien detto dal Reverendissimo Canonico Supplian, e dal Padre Attual (...) e questo per non esser stato chiamato. Il di lui Cadavere fu accompagnato da me infrascritto e da numero 6 sacerdoti con chierici e fu sepolto nell' Arca de Santissimo San Pietro (Isto, kutija 29., LM, IX.1.12., 9. travnja 1793.).

¹²⁹ Zuanne Brigut da Arba nella Diocesi di Concordia abitante in Pola Ortolano della Ditta Marinoni (Isto, 29. srp-nja 1793.).

¹³⁰ O uzgoju, krijumčarenju i zakupu duhana usp. Miroslav Bertoša, Neki podaci o krijumčarenju (i uzgoju) duhana u Istri u XVIII. stoljeću, Problemi sjevernog Jadrana JAZU, Rijeka 1988., 83-108.

¹³¹ Isto, kutija 29., LM, IX.1.12., 2. studenog 1794.

¹³² Padrina fu la signora Aurora moglie del signor Giacomo Frighera Caffetier di questa Città (Isto, kutija 26., LB, IX.1.3., 23. ožujka 1762.).

¹³³ Il Caffetier Angelo Ragazzi Veneziano (Isto, kutija 27., LC, IX.1.6., 4. ožujka 1769.).

¹³⁴ Padrina fu stata Cattarina moglie del signor Zorzi Lombardo Caffetier di questa Città (Isto, kutija 26., LB, IX.1.4., 11. rujna 1796.).

¹³⁵ Biasio Cuizza di anni 19 di professione agricoltore figlio del defonto Teodoro, nato e domiciliato qui in Pola (...) alla presenza di (...) Paolo Cuizza quondam Paolo Agricoltore (Isto, kutija 27., LC, IX.1.7., 9. kolovoza 1815.).

¹³⁶ Giuseppe Tosoni del fu Giuseppe di professione armajuolo (Isto, 9. kolovoza 1815.).

¹³⁷ Signor Agostin Previdali da Venezia Architetto d' Alba (Isto, kutija 26., LB, IX.1.3., 27. listopada 1752.).

¹³⁸ Il signor Zuanne Callegher Appaltadore del Tabacco commorante in questa Città (Isto, IX.1.4., 7. listopada 1784.).

Pula je, kako je već spomenuto, imala rudnike kvarcnoga pijeska (saldama). Stoga je logično da se u maticama spominje njihov glavni upravitelj Girolamo Rossetti, sin pokojnog Marca s otoka Murana pokraj Venecije, koji je kao kum na nekoliko obreda zabilježen najprije u Knjizi krštenih 80-ih godina 18. stoljeća¹³⁹ (u upisu iz veljače 1783. navedeno je da je u Pulu dospio slučajno¹⁴⁰), a zatim u Knjizi krštenih 1798., kad je obavljao spomenuto zanimanje¹⁴¹. Godine 1798. on se spominje i kao direktor rudnika saldama¹⁴².

Koncem 18. i početkom 19. stoljeća u matičnim se knjigama često spominje kapetan puljske luke Antun Zvanović, sin pokojnog Petra. U Knjizi vjenčanih iz 1782. prezime se jednom navodi kao Ivanović¹⁴³, a u knjigama krštenih 1795. jednom kao Zvanic¹⁴⁴ (to se prezime pojavljuje i u obliku Zuanić, te 1797. jednom kao Vanović (upisan je i nadimak Pieron)¹⁴⁵. Poslije se Zvanović više puta spominje kao kum na krštenjima (god. 1783., 1787., 1788., 1791., 1792., 1795., 1797., 1808., 1813., 1815.¹⁴⁶), a u toj je ulozi navedena i njegova druga supruga Loredana, rođena Mihaljević (god. 1786., 1789., 1790., 1793., 1800., 1805.-1807., 1809., 1812., 1813., 1815.¹⁴⁷). Antun Zvanović spominje se kao kum i u popisima krizmanih god. 1783. i 1786.¹⁴⁸ Brak s Loredanom Mihaljević sklopljen je 1785., nekoliko mjeseci poslije smrti njegove prve supruge Meneghine iste godine. Meneghina je u trenutku smrti imala oko 38 godina, a umrla je od ognjice koja je trajala šest dana i bila je praćena grčevima. Bolesnica nije mogla govoriti, pa stoga nije ni primila svete sakramente. Jedino je dobila bolesničko pomazanje¹⁴⁹. Interesantno je da u puljskim matičnim knjigama nema podataka o Meneghininom braku sa Zvanovićem (pa se na temelju toga zaključuje da nije sklopljen u Puli), kao niti podataka o njihovoj eventualnoj djeci. Zvanović se s roditeljima i prvom suprugom u Pulu doselio vjerojatno osamdesetih godina, a svakako prije 1785. Loredana je, pak, bila kći Jakova Mihaljevića iz sela Ližnjana kod Pule¹⁵⁰. Upis u Knjizi vjenčanih navodi i činjenicu da je u brak ušla prvi

¹³⁹ Padrino al Sacro Fonte fu il signor Girolamo Rossetti quondam Marco da Murano (Isto, 3. ožujka 1783.; 1. svibnja 1783.; 28. prosinca 1784.; 5. siječnja 1785.; 12. ožujka 1785.).

¹⁴⁰ Padrino al Sacro Fonte fu il signor Girolamo Rossetti quondam Marco da Murano dimorante per accidens in questa Città (Isto, 19. veljače 1783.).

¹⁴¹ Il signor Girolamo Rossetti da Muran soprintendente alle cave del saldame di questa Città (Isto, 13. veljače 1798., 21. veljače 1798.).

¹⁴² Il signor Girolamo Rossetti da Muran direttore della Cava del saldame (Isto, 28. ožujka 1798., 28. prosinca 1798.).

¹⁴³ Patron Antonio Ivanovich di questa Città (Isto, kutija 27, LC, IX.1.7., 28. veljače 1782.). O Ivanovićima u Veneciji usp.: Lovorka Čoralić, Dobrotski rodovi i hrvatska Bratovština Sv. Jurja i Tripuna u Mlecima, Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, sv. 42., Zadar, 2000., 222-236.

¹⁴⁴ Patron Antonio Suanich (Isto, kutija 26., LB, IX.1.4., 19. veljače 1795.).

¹⁴⁵ Antonio Vanovich detto Pieron (Isto, 11. lipnja 1797.).

¹⁴⁶ Padrino al Sacro Fonte fu il Patron Antonio Suanovich de Pietro (Isto, 26. kolovoza 1783.; 25. prosinca 1787.; 14. rujna 1788.; 16. prosinca 1791.; 11. veljače 1792.; 25. prosinca 1795.; 15. listopada 1797.; 24. kolovoza 1808.; 17. travnja 1813.; 24. kolovoza 1815.).

¹⁴⁷ Padrina fu al Sacro Fonte la signora Loredana nata Micalovich moglie del Patron Antonio Suanovich di questa Parrocchia (Isto, 21. prosinca 1786.; 29. srpnja 1789.; 17. listopada 1710., 1. studenoga 1790.; 3. ožujka 1793., 14. svibnja 1793., 30. studenoga 1793.; 10. travnja 1800., 6. svibnja 1880.; 17. kolovoza 1805.; 17. kolovoza 1806., 14. listopada 1806.; 29. srpnja 1807., 1. kolovoza 1807.; 30. listopada 1809.; 26. travnja 1812.; 28. ožujka 1813.; 17. rujna 1815.).

¹⁴⁸ Padrino il Patron Antonio Suanovich di Pietro di questa Città (Isto, kutija 26., EC, IX.1.4., 16. listopada 1783.; 9. srpnja 1786.).

¹⁴⁹ La signora Meneghina moglie di Patron Antonio Suanovich di Patron Pietro in questa mattina alle ore sette (...) in età di trent' otto anni circa doppio giorni sei di continua febre, accompagnata di continue convulsioni senza poter mai parlare, che per tal oggetto non si hà potuto somministrare li sacramenti della Santa Chiesa, ma solamente quello dell' Estrema Unzione (Isto, kutija 29., LM, IX.1.12., 6. svibnja 1785.).

¹⁵⁰ O Mihaljevićima usp. Slaven Bertoša, Migracijske veze između Pule i njezinih okolnih sela: primjer Ližnjana (1613.-1817.), Tabula, Pula (u tisku); Miroslav Bertoša, Marginalija o poetskom i mistično-religioznom karakteru sakralnih formula u knjigama umrlih od 16. do 18. stoljeća na Puljštini (posebno u selu Ližnjanu), Istarski mozaik, V, 4.-5., Pula, 1967., 254-256.

put, a Zvanović drugi put. Obred je - u kući njezine bake Caterine Salviani - obavio kanonik Giovanni Battista Bradamante. Nazočni su bili svjedoci Antonio Magno, Antonio Poppazzi i Zuanne Polo¹⁵¹.

Zanimljivo je da se tek puno godina poslije drugog Zvanovićeva vjenčanja u Puli navode njegovi nasljednici, čija je majka bila njegova druga supruga: početkom 1799. krštena je kći Antonija Ivana. Upisano je tko su joj bili roditelji te da se rodila 26. siječnja. Budući da je nakon porođaja procijenjeno da se nalazi u smrtnoj opasnosti krštena je kod kuće, a obred je odmah žurno obavio puljski kanonik Franjo Ksaver Lučić. Nekoliko je dana kasnije dijete odneseno u crkvu na njegovu nadopunu. Kao kumovi upisani su Biasio Maschieri, inače vlasnik spremišta ugljena, koje se nalazilo u puljskoj luci, te plemkinja Giovanna Marinoni (dokument br. 5: krštenje Antonije Zvanović)¹⁵². Antonija je umrla koncem 1803., a njezina dob nije točno upisana. Navedeno je da je imala oko tri godine¹⁵³. Drugu kćer Katarinu krstio je u kolovozu 1800. kanonik Antun Škerbić, a kumovi su joj bili Domenico Simonelli i grofica Mattia, supruga grofa Giuseppea Lombarda¹⁵⁴. I Katarina je umrla koncem 1803., četiri dana poslije smrti starije sestre. I njezina je dob pogrešno ubilježena, jer je spomenuto da je imala oko dvije godine¹⁵⁵. Dječak Petar umro je u dobi od osam dana u drugoj polovici ožujka 1803.¹⁵⁶ U knjizi krštenih, međutim, nema podataka o tome je li i kada kršten. O Zvanovićima ima još spomena u knjigama umrlih, iz kojih doznajemo informacije o Antunovim roditeljima. Godine 1788. umrla je Antonija, supruga *Patrona* Petra Zvanovića i Antunova majka. Navedena je njezina točna dob (68 godina, tri mjeseca i četiri dana) i sat smrti (5. prosinca u 22.45 h). Pokopana je dan kasnije¹⁵⁷. Petar Zvanović, Antunov otac, umro je 1800. u dobi od oko 72 godine od bolesti pluća koja je trajala sedam dana¹⁵⁸. Bio je, dakle, osam godina mlađi od svoje supruge. Rodoslovlje obitelji Zvanović nalazi se na koncu rada.

Koncem 18. stoljeća u Puli se spominje i Giuseppe Mengozzi, lučki kapetan iz Rovinja. Radilo se o luci za izvoz i uvoz duhana. Njegova supruga Corona bila je početkom 1793. kuma na obavljenom krštenju¹⁵⁹.

Napokon, valja naglasiti da se u maticama spominju i učitelji, koji su, međutim, dolazili iz svećeničkih redova, pa se na ovome mjestu ne analiziraju¹⁶⁰.

¹⁵¹ Antonio figlio di Patron Piero Svanovich in secondo voto, e Lauredana figlia di Domino Giacomo Micallevich oriundo da Lisignano in primo voto (...) sono stati congiunti in santo matrimonio in casa della signora Cattarina Salviani Ava della detta sposa dal Reverendissimo signor Canonico Don Giovanni Battista Bradamante alla presenza di Antonio Magno, Antonio Poppazzi e di Zuanne Polo Testij (Isto, kutija 27, LC, IX.1.7., 3. prosinca 1785).

¹⁵² Isto, 30. siječnja 1799.

¹⁵³ Antonia figlia del Patron Antonio Suanovich nella scorsa notte (...) nella sua età di anni 3 circa (Isto, kutija 29., LM, IX.1.12., 14. studenoga 1803.).

¹⁵⁴ Cattarina figlia di Patron Antonio Suanovich e di donna Loredana di lui legittima consorte, nata li 7 del corrente. Battezzata dal Reverendissimo signor Dottor Canonico Scherbich de licenza parochi. Padrini al Sacro Fonte il signor Domenico Simonelli e la Nobile Contessa Mattia moglie del Nobil signor Conte Giuseppe Lombardo (Isto, 19. kolovoza 1800.).

¹⁵⁵ Maria Cattarina figlia del Patron Antonio Suanovich (...) nella sua età di anni 2 (Isto, kutija 29., LM, IX.1.12., 18. studenoga 1803.).

¹⁵⁶ Pietro figlio di Patron Antonio Suanovich in età di giorni 8 (Isto, 20. ožujka 1803.).

¹⁵⁷ Donna Antonia moglie del Patron Pietro Suanovich in età di anni 68 mesi 3 giorni 4 ieri alle ore 22 quarti 3 (Isto, 6. prosinca 1788.).

¹⁵⁸ Patron Pietro Suanovich (...) alle ore 22 nella sua età di anni 72 circa con male di petto che gli durò giorni 7 (Isto, 18. svibnja 1800.).

¹⁵⁹ Padrina al Sacro Fonte la signora Corona moglie del signor Giuseppe Mengozzi Capo Porto de Tabacchi in Rovigno (Isto, kutija 26., LB, IX.1.4., 27. siječnja 1793.).

¹⁶⁰ Usp. Slaven Bertoša, Prilog poznavanju crkvene povijesti grada Pule od XVII. do XIX. stoljeća, *Croatica Christiana Periodica*, br. 47, Zagreb, 2001. (u tisku).

Mnoga su zanimanja, kako se to i vidi iz navedenog detaljnog pregleda, bila vezana za puljsku luku, kojoj je Mletačka Republika pridavala veliko značenje. Ta je važnost počela opadati sa smanjivanjem važnosti mletačkog pomorskog puta prema Levantu, u Puli su sve do propasti Venecije, pa i kasnije bili stalno nazočni vlasnici brodova, mornari, ribari i sl. (vidjeti tablicu i popis br. 2).

IV. Zaključne napomene

Zaključujući razmatranje o analiziranoj problematici valja naglasiti sljedeće. Općenito uzevši, obrtnika je bilo najviše u razdoblju do šezdesetih godina 17. stoljeća. Kasnije ih je bilo manje, ali broj im je uglavnom bio ujednačen.

Razdoblje	Broj obrtnika	Postotak od ukupnog broja
1613.-1663.	58	46,77
1664.-1714.	22	17,74
1715.-1765.	23	18,54
1766.-1815.	21	16,93
Ukupno	124	100,00

Puljske matične knjige prepune su podataka o obrtnicima različitih struka (klesarima, kovačima, krojačima, zidarima, tkalcima, postolarima, trgovcima platnom, izrađivačima madraca, zlatarima, mesarima, bačvarima, stolarima, bravarima, dimnjačarima, mlinarima, kobasičarima, itd.) U Puli je najzastupljeniji bio klesarski obrt. Ipak, klesara je bilo mnogo samo do druge polovice 17. stoljeća, u svezi s gradnjom puljske utvrde, i gotovo su svi bili iz Venecije. Zatim im broj naglo opada, pa ih nakon 1714. uopće nema. U gradu je bilo i mnogo krojača, i to posebice u prvoj polovici 18. stoljeća. Većim su dijelom u Pulu došli iz Venecije, Padove ili Furlanije. Do oko 1715. godine bilo je i mnogo kovača, koji se spominju i kasnije, ali u manjem broju. Od dobro zastupljenih obrta treba izdvojiti i postolarski obrt: postolara je bilo najviše do druge polovice 17. stoljeća, ali se spominju i kasnije. U Puli je bilo i zidara i tkalaca: zidara najviše do druge polovice 17. stoljeća, a tkalaca u manjem broju tijekom čitavog razdoblja. Manje od 3 % od ukupnog broja obrtnika otpadalo je na lanare, bačvare, zlatare, pekare, mesare, stolare, mlinare, kobasičare, bravare i izrađivače madraca. Nadalje, puljske matice spominju po jednog graditelja orgulja, papučara, dimnjačara te vođu obrtničkog udruženja.

Obrtnička je proizvodnja u Puli bila, dakle, prilično razvijena. Po tome se najznačajniji južnoistarski grad vjerojatno nije puno razlikovao od ostalih istarskih središta. Obrtnički su proizvodi bili u prvome redu namijenjeni lokalnom tržištu, ali može se pretpostaviti da su puljski obrtnici dio svojih proizvoda i izvozili. Nužno se, stoga, nameće pitanje koliko su proizvodi bili namijenjeni domaćem tržištu, a koliko izvozu. Budući da matične knjige ne daju odgovor na to pitanje - a dosad poznata vrela o tome šute - ono ostaje otvoreno.

Matične knjige spominju i vrlo brojna ostala zanimanja:

Razdoblje	Broj vršitelja ostalih zanimanja	Postotak od ukupnog broja
1613.-1663.	54	12,59
1664.-1714.	95	22,14
1715.-1765.	127	29,60
1766.-1815.	153	35,66
Ukupno	429	100,00

Ubilježeni su pastiri, zvonari, vrtlari, slikari, kuhari, zemljaradnici, mornari, ribari, brodovlasnici, prodavači smole, radnici, gostioničari, kočijaši, trgovci, vlasnici kavana, zakupnici monopola, arhitekti, upravitelji rudnika saldama, lučki kapetani, vlasnici spremišta ugljena, itd.

Prema podacima iz puljskih matica o njima se mogu iznijeti dva glavna zaključka. Prvo, njihov je broj neprekidno rastao, pa je 1815. bio gotovo tri puta veći nego 1613. godine. Drugo, ukupno uzevši, među puljskim zanimanjima, unatoč brojnosti i raznovrsnosti, zapravo nisu dominirali obrtnici nego vršitelji zanimanja koja nisu pripadala u obrte - njih je bilo znatno više.

U Puli je bilo najviše vlasnika čamaca, brodova ili drugih plovila koji su posebice bili česti u 18. stoljeću, ali se u velikom broju spominju i u 17. stoljeću. Puljske ih matice jednim dijelom spominju kao stare žitelje grada, ali mnogo ih je bilo i među doseljenicima, napose onim koji su dolazili iz drugih primorskih gradova, u Istri ili izvan nje. Na tu je skupinu otpadalo više od 70 % vršitelja ostalih zanimanja. Druga se zanimanja u maticama spominju puno manje. Valja izdvojiti ribare, koji su i sami katkada bili *patroni*, ali najčešće nisu, jer su uglavnom pripadali siromašnijem sloju žitelja. Ribara je također bilo mnogo među starim žiteljima grada, a također i među doseljenicima. Spominju se tijekom čitavog razdoblja, osim u prvoj polovici 18. stoljeća, kada ih gotovo i nema. U Puli je bilo i zvonara, za koje je karakteristično ravnomjerno spominjanje u maticama tijekom čitavog razdoblja. Vrlo su zanimljivi i trgovački poslovođe: to je zanimanje bilo vezano isključivo za venecijansku obitelj trgovaca Marinoni, koja se u izvorima za povijest Pule spominje tek od 1715. Uočava se relativno velik broj poslovođa u tvrtki te obitelji u Puli. Za spomenutu su obitelj bili vezani i slikari, ili točnije slikarski majstori-umjetnici koji su s Marinonijevima stigli u Pulu. U maticama ih se spominje nekoliko, a naveden je i jedan vrtlar kod iste obitelji. Ostala se zanimanja spominju u uglavnom pojedinačnim primjerima i na njih ne otpada više od 1,5 %.

Iz puljskih se matica mogu izvući i podaci o pojedinim mletačkim monopolima u proizvodnji. Iako je pod mletačkim nadzorom u obliku monopola bila u prvome redu proizvodnja soli, ona za Pulu nije bila od velike važnosti jer na njezinom području nije bilo solana. U puljskim se maticama spominje zakupnik monopola na duhan. Zakupom monopola mogle su se baviti i neke družine u kojima su djelovali pojedini službenici, a jedan takav također se spominje u maticama.

DOKUMENTI

1. Nesretna smrt puljskog dimnjačara

Piero Paolin detto Spazacamin in età d' anni 35 circa in questa mattina restò sotto le rovine nella Cava del Saldame in loco detto la Capeletta, subito spirò, e poi da quella ricavato fu portato alla Chiesa di Sant' Antonio Abbate fuori del Buso, colà siamo portati à levare il suo Cadavere e condurlo alla Cattedrale, accompagnato da me Vice Parocho Curato, dal signor Sacrista, e numero quatro Chierici, fatte l' esequie fu sepolto nel Cimiterio appresso la detta Cattedrale nelle sepolture in filla. Io Padre Pasqualin Moscarda Vice Parocho Curato hò registrato li sudetti Mortorj mano propria.

2. Upis o smrti Nadala Rieppija

Il signor Nadal Rieppi da San Daniel nel Friuli in età d' anni 58 nella decorsa notte alle ore sei rese lo spirito al Signore in Casa del Nobil signor Francesco Marinoni, il quale serviva in attualità di Principale Agente, premonito di Tesori della Santa Madre Chiesa, cioè Penitenza e Viatico da me Padre Pasqualin Moscarda Curato somministratigli, l' Estrema unzione e Benedizione in articulo mortis somministratigli dal Reverendissimo signor Canonico e Pro Vicario Generale Don Andrea Mandussich, e fu assistito sino alla vita durante dal Reveren-

do signor Don Fioretto Spangaro. Il di lui cadavere fu portato alla Chiesa filiale di San Nicolò e colà gli furono fatte le solite esequie dal menzionato Reverendissimo signor Canonico, dal signor Don Fioretto Spangaro Sagristà, ed il signor Ceremonista Don Giacomo de Mori e nella medesima Chiesa sepolto nel monumento fatto dal quondam signor Francesco Galizioli fu primo Agente signor Marinoni.

3. Upis o smrti pastira iz mjesta Rupe

Zorzi Ruppà a Parte Imperij in età d'anni 40 circa uno dei Pastori in Vintian in questa notte alle ore 6 circa se ne passò da questa all'altra vita premonito della Penitenza amministrata dal Reverendissimo signor Canonico Supplian, e non si poté amministrare il Santissimo Viatico per esser sorpreso da un vaneggiamento di testa, dell'estrema unzione amministrata da me infrascritto Curato, e se ne morì in questa notte senza esser accorti i Domestici. Il suo corpo accompagnato alla Cattedrale con il predetto signor Sacrestano e fu sepolto nell'Arche del Santissimo Rosario al numero II.

4. Upis o smrti Domenica Saccomana

Domenico Saccomano Ufficiale nella Compagnia de Scharri o sia Scaraffoni del Tabacco da Molgher sotto la Motta del Friul Diocesi di (... (ispušteno u izvorniku) in età d'anni 22 circa jeri all'ore 22 passò da questa all'altra vita premonito de Santissimi Sacramenti cioè Penitenza ed Estremaunzione da me Don Giacomo Demori Parroco curato, quello del Santissimo Viatico non si poté amministrare per esser colpito all'improvviso da un fiero ristagno nel Capo. Io sudetto li impartij la Benedizione Papale, e l'assistè usque ad exitum. Il di lui Cadavere fu accompagnato da me medesimo e dal signor Sacrista, ed un Chierico, e fu sepolto nel Cimiterio.

5. Krštenje Antonije Zvanović

Antonia Giovanna figlia del signor Capitano di questo Porto Antonio Suanovich e della signora Lauradana sua legittima consorte, nata li 26 corrente, fu battezzata in casa per urgente necessità dal reverendissimo signor Canonico Luzzich: oggi poi portata alla Cattedrale dal Reverendissimo antedetto furono de licenza parrochi amministrare le sacre ceremonie alle quali tamquam Padrini vi assisterono il signor Biasio Maschieri Tenente della Carboniera in questo Porto, e la Nobile signora Giovanna Marinoni.

RODOSLOVLJA

1. Klesar Tommaso de Apollonio i obitelj (1631.-1653.)

Tommaso de Apollonio

Modesta

(?-1653.)

(vjenčani 1631.)

Maria Domenico M. Apollonio Z. Domenico Z. Domenico Benedetto D. Mario A. Elena D. (1635.-1647.) (1637.-1647.) (1640.-?) (1644.-1645.) (1644.-1647.) (1646.-?) (1648.-?) (1652.-?)

2. Klesar Simplicio Merlo i obitelj (1634.-1647.)

Simplicio Merlo

Meneghina

(?-1647.)

Bortolomio
(1634.-1647.)Gio. Andrea
(1639.-1647.)Laura
(1642.-1647.)Virginia
(1646.-1647.)Anzola
(?-?)

3. Obitelj Zvanović (1720.-1803.)

Petar Zvanović
(1728.-1800.)Antonija
(1720.-1788.)

Antun Zvanović

1. Meneghina
(1747.-1785.)

2.Loredana Mihaljević

(vjenčani 1785.)

Antonija Ivana
(1799.-1803.)Katarina
(1800.-1803.)Petar
(1803.-1803.)

*PRILOZI**Tablica 1. Obrti u Puli**Razdoblje*

Zanimanje (obrt)	1613.-1663.	1664.-1714.	1715.-1765.	1766.-1815.	Ukupno	Postotak od ukupnog broja
Klesar - tagliapietra	24	2	0	0	26	20,96
Krojač - sartor	5	3	10	2	20	16,12
Kovač - fabbro	7	6	2	1	16	12,90
Postolar - calzolaro, calzolaio, calegar	7	4	1	4	16	12,90
Zidar - murer	6	0	0	1	7	5,64
Tkalac - tesser	2	2	1	2	7	5,64
Stolar - marangon, falegname, fenestriero	1	0	2	1	4	3,22
Bravar - fabbro ferrario	0	0	3	0	3	2,41
Lanar - linariol	3	0	0	0	3	2,41
Baćvar - botter, bariller	3	0	0	0	3	2,41
Zlatar - orefice	0	1	0	2	3	2,41
Pekar - forner	0	0	3	0	3	2,41
Mesar - macellaio	0	0	0	3	3	2,41
Mlinar - mulinar; mlinarica- molinarella	2	0	0	0	2	1,61

Kobasičar - luganegher	1	1	0	0	2	1,61
Izrađivač madraca - stramazer	0	0	1	1	2	1,61
Graditelj orgulja - mistro d' organi	0	1	0	0	1	0,80
Papučar - ciavatino	0	0	0	1	1	0,80
Dimnjačar - spazzacamin	0	0	0	1	1	0,80
Voda obrtničkog udruženja - protto	0	0	0	1	1	0,80
Ukupno	58	22	23	21	124	100,00

Tablica 2. Ostala zanimanja

Razdoblje

<i>Zanimanje</i>	1613.-1663.	1664.-1714.	1715.-1765.	1766.-1815.	Ukupno	Postotak od ukupnog broja
Vlasnik plovila - patron	29	68	107	111	315	73,43
Ribar - pescator	14	13	1	4	32	7,46
Zvonar - campanar	4	4	5	6	19	4,43
Poslovoda - agente	0	0	5	13	18	4,19
Slikar - pittore	0	1	2	3	6	1,40
Trgovac - mercer, mercante, commer- ciante, marzarà	0	3	2	0	5	1,16
Mornar - mariner	1	2	0	2	5	1,16

Pastir - pastorello di vacche, pastor, pegoraro	1	0	1	2	4	0,93
Vlasnik kavane - caffettier	0	0	2	2	4	0,93
Gostioničar - osto	2	1	0	0	3	0,70
Zemljoradnik - agricoltore	0	0	0	2	2	0,47
Lučki kapetan - Capitano di porto	0	0	0	2	2	0,47
Alkemičar - mastro di scrimia	1	0	0	0	1	0,23
Prodavač smole za brodove - pegolotto	1	0	0	0	1	0,23
Pomoćnik - garzone	1	0	0	0	1	0,23
Kočijaš - carettier	0	1	0	0	1	0,23
Svirač orgulja - orghenista	0	1	0	0	1	0,23
Radnik - lavoratore	0	0	1	0	1	0,23
Vrtlar - ortolano	0	0	0	1	1	0,23
Službenik u družini zakupnika duhana - scaraffone del tabacco	0	0	0	1	1	0,23
Oružar - armaiuolo	0	0	0	1	1	0,23
Arhitekt - architetto	0	0	1	0	1	0,23
Zakupnik monopola	0	0	0	1	1	0,23

duhana - appaltadore del tabacco						
Upravitelj rudnika saldama - soprinten- dente alle cave del saldame	0	0	0	1	1	0,23
Zakupnik - conduttur	0	1	0	0	1	0,23
Vlasnik spremišta ugljena - tenente della carboniera	0	0	0	1	1	0,23
Ukupno	54	95	127	153	429	100,00

1. Popis obrtnika u Puli (1613.-1815.)

Bačvari

- *Mistro* Andrea Baldacich Botter da Fiume (LM 1688)
- *Messer* Zuanne Botterin (LC 1689, LM 1693)
- *Mistro* Zuanne Sterc imperiale e da molti anni abitante in questa Città di professione Bariller (LM 1783)

Bravari

- *Mistro* Carlo Artusi fabbro ferrario quondam Antonio (LM 1751-1752)
- *Mistro* Stefano Riva da Porto Naona della Diocesi di Concordia fabbro ferrario (LC 1751)
- *Mistro* Battista Artusio Fabbro Ferrario (LB 1752)

Dimnjačar

- Piero Paolin detto Spazacamin (LM 1785)

Graditelj orgulja

- Signor Tomaso Nobile mistro d' organi Romano (LM 1689)

Izrađivači madraca

- *Mistro* Antonio Trvisan detto Stramazzer (LM 1720-1743, LC 1725)
- Marco Trevisan detto Stramazzer (LB 1785-1810, LM 1789-1793)

Klesari

- *Messer* Vittor taglia pietra da Venetia (LM 1630)
- *Messer* Battista taglia pietra da Venetia (LM 1630)
- *Messer* Carlo taglia pietra da Venetia (LM 1630)
- Alvise da Venetia taglia pietra (LM 1630)
- *Mastro* Zuan taglia pietra da Venetia (LM 1630)
- *Messer* Oratio taglia pietra da Venetia (LB 1630)
- *Mastro* Biagio di Battista taglia piera da Venetia (LM 1630)
- *Messer* taglia pietra da Venetia (LB 1630)
- *Capo* Dominico Gracco taglia pietra da Venetia (LM 1631-1633, LB 1632-1633)
- *Maestro* Francesco Merlo taglia pietra da Venetia (LM 1631)
- *Maestro* Pasqualin taglia pietra da Venetia (LM 1631)
- Tomaso de Apolonio tagliapietra da Venetia (LC 1631, LB 1635-1652, EC 1637-1654, LM 1645-1653)
- *Ser* Tomaso del quondam Bortolomio tagliapietra da Venetia (LB 1633)
- *Mistro* Pasqualin de Grandi tagliapietra da Venetia (LM 1634-1637, LB 1636-1637)
- *Mistro* Francesco quondam Alessandro tagliapietra da Venetia (LB 1634)
- *Mistro* Francesco Bello tagliapietra da Venetia (LB 1635-1644)
- *Mistro* Francesco Baldan tagliapietra da Venetia (LM 1642-1645)
- *Messer* Francesco tagliapietra da Rovigno (LM 1646)
- *Capo* Simplicio Merlo tagliapietra da Venetia (LM 1647)
- *Mistro* Andrea Merlo tagliapietra da Venetia (LM 1647)
- *Messer* Anzolo de Bortolo Capillo taglia pietra da Venetia (LC 1647)
- *Mistro* Camillo Rossi taglia pietra da Venetia (LC 1647)
- *Messer* Piero del quondam Antonio Piccolo tagliapietra da Mestre (LC 1647, LB 1651-1653)
- *Messer* Anzolo figlio di *mistro* Vettor tagliapietra da Venetia (LM 1662)
- *Mistro* Antonio Farigna tagliapietra da Dignano (LC 1688)
- Battista Guerini tagliapietra (LC 1711)

Kobasičari

- *Messer* Mattio Lucatelli luganeger da Venetia (LM 1651)
- Il signor Antonio Rotta detto il Luganegher (LM 1708)

Kovači

- *Ser* Alvise fabbro greco (LB 1617)
- fabbro habitante in Pola (LB 1624)
- *Mistro* Martin Betinich fabbro in questa Città (LB 1625)
- *Mistro* Martin Fabbro da Capo d' Istria (LC 1625, EC 1626, LM 1635)

- *Mistro* Battista fabbro da Venetia (LM 1647)
- *Messer* Gasparo Sotelich da Rovigno fabbro (LB 1658, LM 1659)
- *Messer* Domenico fabbro da San Vicenti (LB 1659)
- *Messer* Andrea quondam Gregorio detto Cingano fabbro (LM 1666)
- Giacomo fabbro (LM 1676)
- Giovanni Maria Fabbro (LC 1682)
- *Messer* Steffano fabbro (EC 1684)
- *Mistro* Zuanne Moscarda fabbro di Gallesano (LC 1695)
- *Mistro* Iseppo fabbro (LM 1708)
- *Mistro* Battista Artusio fabbro (LM 1746)
- Il signor Giandomenico Artusio Fabbro (LM 1761)
- *Mistro* Dionisio Bellotti fabbro della Ditta Marinoni (LB 1793-1795)

Krojači

- *Ser* Alonso sartor (LC 1628)
- *Messer* Francesco Sartor Padovano (LM 1630)
- *Mistro* Simon Lupieri sartor (LM 1641-1650, LB 1649)
- *Mistro* Simon Caprani sartor (LB 1646)
- N. N. sartor habitante in questa nostra Città (LC 1647)
- Sarto Luca (EC 1686)
- *Mistro* Marco Nechens Tehdesco sartor (LM 1691)
- Signor Antonio Sartor Zotto da Venetia (LM 1708, LC 1713)
- Il signor Antonio Scarsini sartor (LC 1716, LM 1719)
- Signor Lorenzo Culovicich sartor (EC 1722, LM 1725)
- Il signor Antonio Marcoleoni sartor (EC 1726)
- *Mistro* Piero Spangaro sartor (EC 1726)
- *Mistro* Piero N. sartor (LM 1731)
- *Mistro* Zuanne Carotin dalla Carnia habitante in questa Città sartor (LC 1750)
- *Mistro* Vincenzo Spanghero dalla Carnia sartor (LC 1750)
- *Mistro* Antonio Moscarda sartor (LC 1754)
- Il signor Domenico Bonini Padovano in questa Città sarto (LB 1763)
- Il signor Angelo Fachinetti del signor Mattio sartor da Padoa (LC 1764)
- *Messer* Zuanna Vecelli sartor (LC 1803)
- Giovanni Fabretto di Antonio di professione sarto (LC 1815)

Lanari

- *Messer* Marcho Carlin Linariol (LB 1627-1636, LM 1630-1639)
- *Messer* Giovanni Piero Carlin Linariol (LB 1642)
- *Messer* Zan Piero quondam Marco Carlini Linariol (LC 1645)

Mesari

- *Messer* Angelo Ive quondam ... macellaio da Rovigno (LB 1787)
- Giacomo Ive nato e domiciliato in Rovigno, come per di professione Macellajo (LC 1815)
- Pietro Ive nato e domiciliato in Rovigno, di professione Macellajo (LC 1815)

Mlinar i mlinarica

- *Donna* Cattarina della la Molinarella (LM 1631)
- *Messer* Antonio detto Mulinar del Friuli (LM 1638)

Papučar

- *Messer* Zuanne Gambel da Rovigno ciavatino abitante in qusta Città (LB 1773)

Pekari

- *Messer* Francesco Rotta detto il Forner (LM 1731)
- *Messer* Iseppo Budicin detto il Forner (LM 1734)
- *Messer* Zuanne Rotta detto Forner (LM 1759-1772)

Postolari

- *Mistro* Iseppo Cinganato Calegar (LM 1628)
- *Mistro* Michiel Baicich Caligher habbitante in Pola (LC 1631-1642)
- *Ser* Augustin Baicich Calegher (LB 1634)
- Mattio Freghigna Caligher (LM 1635-1639)
- *Ser* Francesco quondam Zuanne Calegher (LB 1641)
- *Mistro* Francesco Temporal Calegher (LB 1646)
- *Mistro* Gregorio Sponza da Rovigno Calegher (LM 1660-1663)
- *Messer* Mattio Moscarda calegher (LM 1665-1666)
- Piero da Pedina d' anni 10 in circa in casa di *mistro* Francesco Michieletti Calzolaro tenuto da lui in casa per carità (LM 1689)
- *Mistro* Biasio Morandi Calzolaro (LM 1694)
- *Messer* Stefano Calzolaro da Spalatro (LM 1705)
- *Mistro* Bernardo Marini suo mestiere di calegaro (LM 1758)
- *Mistro* Battista Redolfi calzolajo oriundo da San Vito nel Friuli e da molt' anni abitante in questa Città (LM 1771)
- *Mistro* Zuanne Vianello calzolajo oriundo da Pellestrina abitante in questa Città da 20 anni circa (LM 1771)
- *Mistro* Antonio Perusin calzolaro (LC 1787)
- Christoforo Fabbro di Matteo di professione Calzolarajo (LC 1815)

Stolari

- *Mastro* Marcho falegname (LM 1630)
- *Mistro* Pietro de Zotti marangon da Terra ferma (LB 1746)

- *Mistro* Giacomo Gelencich da Castua fenestriero (LB 1747)
- *Mistro* Zuanne dell' Andrea Marangon (LB 1809)

Tkalci

- *Mistro* Mattio quondam Michiel Torani tesser (LB 1636)
- *Ser* Giacomo Marzar tesser da Dignan (LC 1644)
- *Messer* Giovanni Piero Polo Cargnel Testore (LM 1688)
- *Mistro* Lorenzo Carotin Tesser di Cargnia (LM 1689)
- Signor Antonio Levij Tessitore Venetiano della Parrocchia di San Silvestro (LM 1754)
- Giovanni Mattiuzzi detto Tesser (LB 1807-1814, LM 1811)
- Michiel Dicovich detto Tesser da Filipana (LB 1810)

Voda obrtničkog udruženja

- Il protto signor Simon Battistella da Rovigno (LB 1796)

Zidari

- Il Capo Lodovico dell' Omega detto svizzero murer (LC 1631)
- *Ser* Pietro murer da Graò (LC 1636)
- *Messer* Andrea quondam Pietro murer da Graò (LB 1644)
- *Mistro* Zuanne Franchi murer (LB 1645)
- *Mistro* Mico murer (LM 1645)
- *Messer* Giacomo quondam Christofolo murer (LB 1658)
- *Mistro* Zuanne Polo muraro (LC 1787)

Zlatari

- Il signor Gerolamo Bradamante orefice (LC 1712, LM 1797)
- *Mistro* Michiel Bradamante quondam *mistro* Girolamo detto l' orese (LM 1785)
- Domino Antonio Piccoli orefice da Rovigno (LB 1785-1796)

2. Popis vršitelja nekih ostalih zanimanja

Alkemičar

- *Messer* Tomaso mastro di scrimia (LM 1631)

Arhitekt

- Signor Agostin Previdali da Venezia Architetto d' Alba (LB 1752)

Gostioničari

- Gabriello ostiario (LC 1632)
- *Messer* Zuanne Capeler osto (LM 1644)
- Il signor Domenico osto (LM 1704)

Kočijaš

- Zuanne detto Caritier (LM 1704)

Lučki kapetani

- Il signor Capitanio di questo Porto Antonio Suanovich de Pietro (LC 1782-1785, LB 1783-1815, EC 1783-1786, LM 1785-1803)
- Signor Giuseppe Mengozzi Capo Porto de Tabacchi in Rovigno (LB 1793)

Mornari

- Messer Zuanne da Curzola mariner (LM 1660)
- Un marinaio da Fasana per nome Francesco (LM 1676)
- Messer Antonio Zuannovich Marinario (LB 1688-1729, LM 1688-1729, LC 1704-1729, EC 1711-1728)
- Patron Domenico Sbisà del fu Antonio di professione marinaio (LB 1798-1813, LM 1802-1806, LC 1815)
- Matteo Antonio Zanetti nato e domiciliato nella Città di Pola di professione marinaio (LC 1815)

Oružar

- Giuseppe Tosoni del fu Giuseppe di professione armajuolo (LC 1815)

Pastiri

- Messer Matte pastor da Pola (LC 1631)
- Antonio Musinich quondam Gregorio Pastorello di Vache in Casa delli signori Fratelli Razzo (LM 1751)
- Giuseppe Nonessi detto Pegoraro del Friul abitante in Pola (LB 1795)
- Zorzi Ruppa à Parte Imperij uno dei Pastori in Vintian (LM 1797)

Pomoćnik

- Zorzi garzon del Patron Niccolò Rossetti da Rovigno (LM 1640)

Poslovode i njihovi zastupnici

- Il signor Francesco Galicioli Bergamasco habitante in questa Città nella Bottega del signor Bortolo Marinoni (LB 1721-1759, EC 1739-1764, LC 1776, LM 1781)
- Il signor Giacomo Castari da Udine ora habitante in Città nella Bottega del signor Bortolo Marinoni morante Veneziano (LB 1722-1728)
- Il signor Antonio Feltrini Veneto agente del signor Bortolo Marinoni (LM 1731)
- Signor Giacomo Marquà costituito procurator del signor Francesco Galicioli agente del signor Bortolo Marinoni (LB 1735)
- L' Onesto Giovine Giovanni Battista Benvenuti quondam Tomaso assistente al Negotio Marinoni (LB 1749)
- Il signor Pietro Marinoni Agente Marinoni in questa Città (LB 1772-1773)

- Il signor Luigi Ferrari Agente Marinoni (LB 1772-1773)
- Il signor Pietro Gelmi da Lefte Territorio di Bergamo Agente al Negozio Marinoni (LB 1773-1782, LC 1784, LM 1784)
- Francesco Gelmi Agente Marinoni (EC 1775-1788, LC 1781, LB 1785-1798)
- Giacomo Ferri Agente Marinoni (EC 1775)
- Carlo Ferri d' Antonio Agente del signor Marinoni (LC 1784, EC 1786, LB 1787)
- Il signor Nadal Rieppi da San Daniel nel Friuli in Casa del Nobil signor Francesco Marino-
ni il qual serviva in attualità di Principale Agente (LM 1788)
- Luigi Pezzoli Agente del signor Marinoni (LB 1788)
- Giuseppe Pellegrini agente Marinoni (LM 1788)
- Domino Pietro Rodari Agente Marinoni (EC 1788, LB 1791-1798)
- Il signor Giuseppe Battigalli quondam Paolo da San Daniel nella Cargna Agente del signor
Marinoni (LB 1789-1794, LM 1795)
- Il signor Gerolamo Gallana Agente Marinoni (LB 1792-1799)
- Il signor Francesco Baciner Agente Marinoni (LB 1796)

Prodavač smole za brodove

- *Mistro* Vicenzo Avanzo pegolotto da Pirano (LM 1640)

Radnik

- Paulo Fabbro da Muia del Friul essendo venuto in questa Città a lavorare (LM 1754)

Ribari

- *Ser* Zuanne Furlan Pescador (LB 1616-1628, LM 1626)
- Mattio pescador (LC 1632)
- Agustin Pescador (LB 1633)
- *Ser* Alvise da Pesaro pescador (LB 1636-1646, LM 1652)
- Andrea de Piero da Grao pescador (LB 1636)
- *Messer* Bastian Sbisà Pescador (EC 1642, LB 1642-1646)
- *Patron* Niccolò Bichio pescador (LM 1642)
- *Messer* Zuanne Pescador de messer Agustin (LB 1644)
- *Messer* Marco Cipriotto pescador (LB 1646)
- *Messer* Zuanne quondam Piero della Zotta pescador (LM 1647-1650)
- *Messer* Iseppo de Marco Costantini Pescador da Buran (LB 1650)
- *Messer* Andrea Perafo Pescador (LM 1657)
- *Messer* Giacomo quondam Piero della Zotta pescador (LB 1660-1676, LM 1664-1689, LC 1666)
- *Messer* Giacomo Furlan Pescador (LM 1661)
- *Messer* Zuanne de Zotti pescador (LM 1665)
- *Messer* Domenico Costantini Peschador da Buran (LM 1665)

- Messer Francesco de Agostin detto Scocho pescador (LB 1665, LM 1684-1691, EC 1694)
- Giacomo Fabbro Pescador (LM 1677)
- Messer N. pescaor da Isola (LM 1680)
- Messer Giovanni Piero Guidotto Pescador (LB 1692)
- Messer Antonio de Piccoli Pescador (LM 1693, LC 1695, LB 1696)
- Messer Santo Costantin pescador (LB 1694-1712)
- Messer Antonio Costantin Pescador (LB 1695)
- Francesco Veia detto Gamba Larga Pescador da Rovigno (LM 1695)
- Messer Niccolò de Lise Pescador (LB 1696-1747, LM 1744, EC 1749)
- Patron Zuanne Pomo pescator (LM 1696-1730, LB 1712-1719)
- Messer Mattio Pomo Pescator (LC 1703)
- Mattio Marasca Pescatore (LB 1750, LM 1758)
- Patron Antonio Zanetti d' Andrea nato in Parenzo domiciliato in Pola di professione Pescatore (LB 1794-1796, LC 1815)
- Zorzi Costantini piscator (EC 1796)
- Joannes Ferro piscator (EC 1797)
- Rocco Sbisà del fu Angiolo di professione Pescatore (LC 1815)

Slikari

- Signor Fadrigio de Piccoli Pittore (LB 1689)
- Signor Giuseppe Paoluzzi Pittore habitante in questa Città (LB 1720)
- N. N. detto il Pittor (LM 1734)
- Signor Domenico Cresci Pittore (LB 1769)
- Il signor Francesco Visconti Pittore in Casa Marinoni (LB 1792)
- Il signor Michiel Pedante Pittore in Casa Marinoni della Città di Belluno (LC 1792, LM 1793)

Službenik u družini zakupnika duhana

- Domenico Saccomano Ufficiale nella Compagnia de Scharri o sia Scaraffoni del Tabacco da Molgher sotto la Motta del Friul (LM 1794)

Svirač orgulja

- orghenista (LM 1704)

Trgovci

- Marco Fabbro commerciante in Pola (LC 1674)
- Signor Stefano Vruzzi mercante da Udine (LM 1689)
- Il signor Alvise del Ben mercante da Venetia (LB 1711)
- Il signor Bortolo Marinoni mercante in Venetia (LB 1726)
- Domino Giovanni Lorenzi Mercer al Negotio Marinoni (LB 1749-1774)

Upravitelj rudnika saldama

- Il signor Girolamo Rossetti da Muran soprintendente alle cave del saldame di questa Città (LB 1783-1798)

Vlasnici kavana

- Ferigo Savorgnan Caffettiere in questa Città (LB 1753)
- Signor Giacomo Frighera Caffettier di questa Città (LB 1762)
- Il Caffettier Angelo Ragazzi Veneziano (LC 1769)
- Il signor Zorzi Lombardo Caffettier di questa Città (LB 1796)

Vlasnici plovila

- *Patron* Calceran Rechens (EC 1628)
- *Patron* Battista da Venetia (LM 1629, LB 1631-1634)
- *Patron* Liberal da Buran (LM 1631)
- *Patron* Battista detto Gagliola da Venetia (LM 1634-1640, LB 1639)
- *Patron* Vincenzo Forneri Chiozito (LB 1635-1637, EC 1637, LM 1637)
- *Patron* Pellegrin da Vin da Burano (LB 1636)
- *Patron* Niccolò Brazzati da Pirano (LC 1636)
- *Patron* Zuanne dalla Brazza habitante di Barbana (LM 1636)
- *Patron* Andrea Chietina (LB 1637)
- *Patron* Albanello da Buran (LC 1637)
- *Patron* Alfonso de Allegri (LM 1637-1640, LB 1639)
- *Patron* Agustin pescador detto Scocco (EC 1637, LB 1642, LC 1657, LM 1658)
- *Patron* Andrea Chiribiri (LB 1639-1642)
- *Patron* Michiel Covizza (LB 1640)
- *Patron* Niccolò dalla Liesena (LM 1640)
- *Patron* Nicoletto Chietina (LB 1642)
- *Patron* Nicoletto Chiribiri (LB 1643)
- *Patron* Gierolemo Barotto (LB 1657-1661, EC 1659)
- *Patron* Zanin Vio da Buran (LM 1658)
- *Patron* Niccolò Sbisà (LB 1659-1676, LM 1677-1678)
- *Patron* Andrea Bori da Fasana (LB 1659)
- *Patron* Simon de Zuanne da Zara (EC 1659-1694, LB 1660-1727, LM 1665-1695, LC 1674)
- *Patron* Ottavio da Zara (LB 1660)
- *Patron* Francesco detto Caratello (LM 1660)
- *Patron* Rocho Roni da Caorle (LB 1661)
- *Patron* Vincenzo Quintavalle da Buran (LM 1661)
- *Patron* Francesco Vio da Buran (LB 1662-1684, LM 1687)

- *Patron* Simon Moro da Piran (LB 1663)
- *Patron* Domenigo Vio (LB 1665)
- *Patron* Andrea Roditti (LB 1670, LC 1691-1715, LM 1698)
- *Patron* Vido Seno (LB 1671-1672, EC 1674, LC 1694)
- *Patron* Zuanne Pulese (LM 1671, EC 1674, LB 1677)
- *Patron* Simon Rava (LM 1673-1676)
- *Patron* Giovanni Maria Cipriotto (LM 1673-1692, LB 1682)
- *Patron* Tomaso Cipriotto (EC 1674-1694, LB 1680, LM 1683-1712)
- *Patron* Piero Sbisà (EC 1674)
- *Patron* Vanin del Bello (LM 1673)
- *Patron* Daniel Eva da Humago (LM 1674-1676)
- *Patron* Niccolò Bori (EC 1674)
- *Patron* Domenico Lago (LB 1675)
- *Patron* Francesco Malli (LM 1676-1684, LB 1677, EC 1686-1694)
- *Patron* Mauro di Zorzi (LM 1678)
- *Patron* Niccolò Roditti (LM 1680)
- *Patron* Iseppo Mantovan da Arian (LM 1680)
- *Patron* Zorzi Roditti quondam Basilio (LB 1680-1720, LM 1686-1711, EC 1694, LC 1687-1704)
- *Patron* Basilio Roditti (LB 1683-1740, LM 1686-1740, LC 1694, EC 1702)
- *Patrono* Domenico Furlanetto da Venetia (LB 1684-1687)
- *Patron* Francesco Pozzo (LB 1684-1717, EC 1716)
- *Patron* Domenico Magno (LB 1687)
- *Patron* Antonio Razzo (LB 1687)
- *Patron* Pietro Bozzi detto Bagolin da Pirano (LC 1687, LB 1688, LM 1689)
- *Patron* Zuanne Tesserin (LM 1688)
- *Patron* Agostin Juracin Marinaro (LM 1689)
- *Patron* Niccolò Baghello (LB 1689)
- *Patron* Giacomo Pomo Pescador da Graò (LC 1689, LM 1689)
- *Patron* Niccolò Rumbenich detto Bubuli da Cherso (LC 1689)
- *Patron* Marco Bronzoni (LM 1690)
- *Patrono* Michiel Vio (EC 1690, LB 1690)
- *Patron* Simon Rotta (LB 1691)
- *Patron* Niccolò Cipriotto quondam Tomaso (LC 1691-1725, LM 1692-1730, LB 1692-1728, EC 1704-1726)
- *Patron* Eustachio Garzoni da Venetia (LM 1692, LB 1694, EC 1704)
- *Patron* Domenico Cipriotto quondam Giovanni Maria (LM 1693-1731, LC 1697-1725, LB 1697-1711, EC 1711-1718)
- *Patron* Zuanne Sessola dalla Zuecha (LC 1694)

- *Patrono* Bortolo Bacich (LB 1695)
- *Patrono* Michiel Costantini (LB 1695)
- *Patron* Marco da Caorle capitato in questo porto di ritorno dalla Santa Casa di Loreto (LM 1696)
- *Patron* Antonio Rubenich (LB 1696)
- *Patron* Zorzi da Zara (LM 1696)
- *Patron* Marco Costantini detto Buranello (LB 1697-1727, LC 1704-1738, LM 1719-1735, EC 1739-1749)
- *Patron* Antonio Roditti quondam Zorzi (LB 1697-1720, LM 1716-1727, LC 1720, EC 1728)
- *Patron* Anastasio Roditti (LB 1697-1725, LC 1699-1714, EC 1708-1728, LM 1730)
- *Patron* Stefano Favretto da Caorle (LB 1699-1701, LM 1700)
- *Paron* Domenico Cremonin (LM 1700)
- *Patron* Domenico Baioccho da Senegalgia (LB 1700)
- *Patron* Anzolo Burola da Bannia Diocese di Concordia (LC 1701-1733, EC 1704-1722, LB 1714-1717, LM 1719-1734)
- *Patron* Andrea Roditti de Basilio (LB 1703-1728, LC 1705-1728, EC 1718, LM 1731)
- *Patron* Andrea Perotich del *Patron* Antonio (LM 1703-1785, LC 1725-1731, EC 1739, LB 1785)
- *Patron* Francesco Bodecin (LB 1705)
- *Patron* Domenico Cipriotto quondam Tomaso (LC 1706-1725, EC 1711-1726, LB 1715-1725, LM 1727)
- *Patron* Domenico Magno (LB 1706)
- *Patron* Domenico Gobbi da Fasana (LM 1709)
- *Patron* Domenico Moroso da Rovigno (LM 1709, EC 1718)
- *Patron* Mattio Moroso da Rovigno habitante in questa Città (LM 1709-1735, LB 1724-1729, EC 1747)
- *Patron* Antonio Rava (LB 1711-1716, LM 1715)
- *Patron* Dimitri Debellao Greco (LB 1711)
- *Patron* Andrea Cremonin (LB 1711-1720, LC 1712, LM 1716)
- *Patron* Antonio Sbisà detto Bertiole (LB 1712-1723, LC 1724, LM 1726, EC 1726-1747)
- *Patron* Santin Costantini (LC 1712, LM 1713)
- *Patron* Agostin de Augustini detto Scocho (LB 1712-1726, LC 1715-1721, LM 1717-1751, EC 1726-1739)
- *Patron* Sergio Seno (LM 1712, LC 1713)
- *Patron* Giacomo Gobbo (LB 1713, LM 1750)
- *Patron* Domenico Scarsini da Venecia (LM 1713)
- *Patron* Andrea Gobbo (LC 1713, LB 1715-1719, EC 1722-1726, LM 1736)
- *Patron* Antonio Dracovich da Fasana (LC 1713, LB 1716, LM 1716-1762)
- *Patron* Antonio Cremonin (LM 1713-1722, LC 1717)
- *Patron* Innocentio Bellemo (LB 1714, LM 1727)

- *Patron* Nadalino figlio del quondam *Patron* Battista Beltrame da Fasana (LC 1714)
- *Patron* Domenico Quintavalle figliolo del *Patron* Andrea Quintavalle da Buran (LM 1715)
- *Patron* Fior Perotich (LB 1716-1726, EC 1716-1739, LC 1721-1725, LM 1744)
- *Patron* Simon Dorcich quondam Marcho (LB 1716-1749, LM 1726-1732)
- *Patron* Antonio Negrin da Rovigno (LB 1716)
- *Patron* Francesco Fabretto (LB 1717-1727, LM 1729, LC 1731)
- *Patron* Antonio Zupanovich (LC 1717)
- *Patron* Tadio Melasich da Liesina (LM 1718)
- *Patron* Pietro Bonifacio (LB 1719)
- *Patron* Niccolò Cremonin (LC 1721)
- *Patron* Niccolò Scocco (LC 1721-1725)
- *Patron* Zorzi Roditti (EC 1722, LM 1735-1736, LB 1736)
- *Patron* Rocco Sbisà d' Antonio (LB 1723-1772, EC 1739-1777)
- *Patron* Zuanne del Bello (LB 1723-1758, LC 1725-1749, LM 1729-1765, EC 1749-1761)
- *Patron* Piero Vio quondam Antonio (LB 1724)
- *Patron* Bortolo Cralich detto Carobuballa habitante nella Terra di Rovigno (LB 1724)
- *Patron* Zuanne Novello della Terra di Rovigno (LC 1724)
- *Patron* Gerolamo de Lise d' Isola (LC 1724)
- *Patron* Iseppo Mondo quondam Alban di Buran (LB 1724)
- *Patron* Giovanni Maria Pozzo (LB 1725)
- *Patron* Paolo Novello da Buran (LC 1725)
- *Patron* Antonio Micalich da Lovrana (EC 1726, LB 1726)
- *Patron* Antonio Tramontana da Lovrana (LB 1726)
- *Patron* Lorenzo Barinovich da Lussin Grande (LM 1726)
- *Patron* Zorzi Beltrame (EC 1726-1739, LC 1737-1772, LM 1763)
- *Patron* Andrea Vatta da Città Nova (EC 1726)
- *Patron* Niccolò Sponza detto Marasca (EC 1726, LM 1786)
- *Patron* Antonio Bottarini (LB 1727, LC 1728)
- *Patron* Antonio Zara (LB 1727, LM 1728)
- *Patron* Zuanne Roditti (LB 1728-1749, LC 1730-1733, LM 1759)
- *Patron* Stefano Brazetti da Venetia (EC 1728)
- *Patron* Francesco Russignan d' Isola habitante in questa Città (LM 1728)
- *Patron* Simon Ragosin de Martin da Lussin Grande (LM 1728)
- *Patron* Pietro Bori da Rovigno (LB 1729)
- *Patron* Francesco Bigollo (LM 1729)
- *Patron* Teodoro Roditti quondam Anastasio (LB 1730-1754, EC 1739-1768, LC 1761-1772, LM 1768-1773)
- *Patron* Giacomo Sbisà detto Bertiole (LB 1731-1746, EC 1739-1768, LM 1748-1762, LC 1755)

- *Patron* Domenico Trivisan da Buran habitante in Galesan (LB 1731)
- *Patron* Valentino de Santi (LB 1732-1744, EC 1739-1749, LM 1744-1750)
- *Patron* Zorzi da Cherso (LM 1732)
- *Patron* Rigo Russignan di questa Città (LC 1733-1748, EC 1739-1747, LB 1743, LM 1749)
- *Patron* Zuanne Suanovich (LM 1733)
- *Patron* Basilio Forlan detto Giacomini (LC 1733-1776, LM 1733-1757, LB 1743)
- *Patron* Sebastian Beltrame (LM 1733)
- *Patron* Giovanni Maria Cipriotto (LB 1734-1771, LC 1749-1763, EC 1753-1783, LM 1736-1773)
- *Patron* Piero Furlan (LB 1734, EC 1749)
- *Patron* ... Sbisà (LM 1734)
- *Patron* Bastian Beltrame (LC 1734, LM 1745)
- *Patron* Gerolamo Sbisà (LB 1735)
- *Patron* Marco Buranel (LB 1735-1738, LM 1758)
- *Patron* Simon Veronese Veneto (LB 1735-1738, EC 1739)
- *Patron* Domenico Beltrame detto Poder (LB 1736, LC 1736-1749, EC 1739, LM 1744-1754)
- *Patron* Niccolò Marasca (LM 1736)
- *Patron* Giovanni Battista de Lise d' Isola hora habitante in questa Città (EC 1739, LB 1743-1748, LC 1749, LM 1763-1773)
- *Patron* Zuanne Scarpa della Provincia di Sporte Secho (LM 1739)
- *Patron* Martin Cipriotto (LB 1740)
- *Patron* Piero Brati da Capodistria (LB 1741)
- *Patron* Domenico da Udin di questa Città (LM 1741)
- *Patron* Rigo de Lise da Isola habitante in questa Città (LM 1742, LB 1750)
- *Patron* Francesco Cipriotto quondam Tomaso (LB 1742)
- *Patron* Iseppo Pittaretto (LM 1742)
- *Patron* Zuanne Moscarda (LM 1743)
- *Patron* Bernardo Budicin (LM 1744)
- *Patron* Domenico da Veglia (LB 1744-1747)
- *Patron* Antonio Pozzo quondam Francesco (LB 1744-1762, EC 1749-1763, LC 1751-1776, LM 1772-1788)
- *Patron* Giovanni Battista Beltrame de Giorgio (LB 1744-1759, EC 1749-1768, LC 1749)
- *Patron* Francesco Cipriotto quondam Domenico (LB 1744, LM 1750)
- *Patron* Pasqualin Giacomini da Fasana (LB 1745, EC 1749, LM 1758)
- *Patron* Nicola Dracovich (LB 1745)
- *Patron* Mauro Rossignan d' Isola ora habitante in questa Città (LB 1745, EC 1749, LM 1749, LC 1750)
- *Patron* Giovanni Roditti (LB 1745)
- *Patron* Gerolamo Beltrame di *Patron* Giorgio (LB 1748, LM 1751)

- *Patron* Mansueto Rossignan (LB 1748, LM 1754)
- *Patron* Domenico Rotta (LM 1748)
- *Patron* Battista Bralis da Capo d' Istria (LB 1748)
- *Patron* Domenico Ferro quondam Marco (LC 1749, LB 1764-1780)
- *Patron* Iseppo Roditti quondam Antonio (LB 1749-1783, LM 1761-1795, LC 1766-1785, EC 1775)
- *Patron* Antonio Forlan (LB 1749, LM 1749)
- *Patron* Giuseppe Sbisà quondam Antonio (LC 1749-1776, LM 1786)
- *Patron* Andrea Pomo (LC 1749)
- *Patron* Pietro Suanovich quondam Antonio (LB 1749-1770, LC 1759-1785, LM 1760-1800, EC 1775)
- *Patron* Francesco Scocco (LB 1750, LM 1753-1778)
- *Patron* Angelo Sbisà quondam Rocco (LB 1750-1785, LC 1773)
- *Patron* Francesco Chinellato Marzarà (LB 1751)
- *Patron* Battista Beltrame di Domenico (LB 1751-1759, LM 1773)
- *Patron* Pietro Forlan (LM 1752)
- *Patron* Iseppo Sbisà quondam Mattio da Rovigno abitante in questa Città (LB 1753-1785, EC 1761-1779)
- *Patron* Mattio Tomesini da Grado (LC 1753, LB 1754)
- *Patron* Francesco Rocho della Terra di Rovigno abitante in questa Città (LM 1754-1758)
- *Patron* Giacomo Fabretto quondam Francesco di questa Città (LC 1755)
- *Patron* Corradin Marigogna da Capodistria (LB 1755)
- *Patron* Francesco Vianello detto Boscorello del *Patron* Zuanne da Pellestrina Diocesi di Chiozza (LM 1755)
- Nardo Benussi del *Patron* Francesco dalla Terra di Rovigno (LB 1755)
- *Patron* Antonio Perotich quondam Andrea (LM 1755-1788, LB 1757-1773)
- *Patron* Francesco Furlan (EC 1756)
- *Patron* Simon da Rovigno abitante in Pola (LM 1756)
- *Patron* Biasio Ambrosio da Grado abitante in questa Città (LB 1757-1807, EC 1768, LM 1811)
- *Patron* Martino Bresaz da Fianona (LB 1758)
- *Patron* Pietro Jugovich (LM 1759)
- *Patron* Giacomo de Vescovi da Rovigno (LM 1760)
- *Patron* Rocco Beltrame da Fasana (LC 1760-1775, LB 1775, EC 1775, LM 1775)
- *Patron* Carlo Basilisco da Rovigno (LM 1761)
- *Patron* Mattio Manzin (LB 1761)
- *Patron* Bortolo d' Avanzo del *Patron* Niccolò da Capodistria (LB 1762-1779)
- *Patron* Antonio Forlan detto Cavachio (LM 1763)
- *Patron* Mattio Sbisà da Rovigno abitante in questa Città (LM 1763)
- *Patron* Francesco Pozzo del *Patron* Antonio (LB 1764-1793, LC 1765-1788, LM 1787-1803, EC 1801)

- *Patron* Giambattista Beltrame (LC 1765-1780, LB 1769, LM 1773-1775)
- *Patron* Pietro Piccoli (LC 1767)
- *Patron* Giovanni Cipriotto (LB 1767)
- *Patron* Francesco Albertini da Rovigno abitante in questa Città (LC 1767, EC 1768)
- *Patron* Antonio Sbisà quondam Giacomo (LB 1767-1798, LM 1772-1779, EC 1775, LC 1787)
- *Patron* Domenico Sandri da Sissano (EC 1768)
- *Patron* Zuanne Triffero (EC 1768)
- *Patron* Antonio Toso (EC 1768)
- *Patron* Pietro Cipriotto (LC 1768)
- *Patron* Nicoletto Ferro di Fasana (EC 1768)
- *Patron* Pietro Salata detto Piva da Rovigno abitante da più anni in questa Città (LM 1768)
- *Patron* Fiorin Costantini quondam Marco (LB 1769-1786)
- *Patron* Vincenzo Ballarin da Chioza (LB 1769)
- *Patron* Michiel Trivisan (LC 1770)
- *Patron* Niccolò de Lise detto Isolan (LM 1770)
- *Patron* Simon Sbisà quondam Mattio da Rovigno abitante in questa Città (LB 1771-1796, LC 1772-1801, EC 1801, LM 1801)
- *Patron* Mattio Rossignan (LM 1772)
- *Patron* Domenico Costantini quondam Marco (LB 1772-1796, LM 1783-1798, EC 1784)
- *Patron* Zuanne Sbisà quondam Giacomo (LB 1772-1788, LM 1774-1783, EC 1777, LM 1777-1792)
- *Patron* Niccolò Benussi quondam Zuanne da Rovigno (LM 1772-1787)
- *Patron* Battista Beltrame detto Piangilamma (LM 1773-1782)
- *Patron* Domenico Cipriotto (EC 1773)
- *Patron* Rocco Sbisà quondam Rocco (LC 1774, LB 1776, LM 1777)
- *Patron* Francesco Zaccai quondam Giacomo da Rovigno (LM 1774)
- *Patron* Giuseppe Pelosi d' Ancona (LM 1774)
- *Patron* Zorzi Beltrame quondam *Patron* Battista (LB 1775, LM 1775)
- *Patron* Antonio Roditti quondam Teodoro (LB 1775-1785, LM 1778-1805)
- *Patron* Marco Pomo (LM 1775)
- *Patron* Mattio Bichiachi quondam Zuanne della Terra di Rovigno ora abitante in questa Città (EC 1777, LM 1783-1788, LB 1783-1788, LC 1787)
- *Patron* Nadalino Balla dalla Motta sive Scarpa (LB 1778)
- *Patron* Antonio Barsotto quondam Tomio da Chiozza (LB 1779-1784)
- *Patron* Germano Ambrosio (LB 1779)
- *Patron* Girolamo Pozzo d' Antonio (LC 1780-1804, LB 1783-1807, EC 1783-1788, LM 1815)
- *Patron* Zuanne Bichiachi detto Prestiner da Rovigno abitante in questa Città (LM 1780)
- *Patron* Marco Ferro del *Patron* Domenico da Fasana (LB 1781-1793, EC 1799)
- *Patron* Maurino Antonuzzi da Rimino (LB 1782)

- *Patron* Mattio Tuardinich detto Leporina da Lussin Piccolo (LM 1783)
- *Patron* Francesco de Perini quodam Tomio (LB 1783)
- *Patron* Francesco Peans quodam Francesco ambi da Chiozza (LB 1783)
- *Patron* Niccolò Bartoli quodam Andrea da Rovigno (EC 1783)
- *Patron* Zuanne Renier da Chiosa (LM 1784)
- *Patronus* Antonius Bertoto dictus Picculo ex Civitate Clodie (EC 1784)
- *Patron* Niccolò Brunetti detto Grego dalla Terra di Rovigno (LC 1785, LB 1787)
- *Patron* Antonio Forlaticchio da Capo d' Istria (LB 1785-1786)
- *Patron* Nicoletto Benussi (LC 1785)
- *Patron* Francesco Ambrosio (LM 1785-1803, LB 1790-1802, EC 1799)
- *Patron* Antonio Roditti del *Patron* Iseppo (LM 1785-1800, LB 1786-1800, EC 1800)
- *Patron* Antonio Bramini da Venezia (LB 1786)
- *Patron* Niccolò Biasiol da Fasana (LB 1786)
- *Patron* Domenico Manzioli da Fasana (LB 1787)
- *Patrono* Andrea Zanetti da Parenzo (LB 1787-1788)
- *Patron* Steffano Rocco da Rovigno (LB 1787-1794, LM 1792)
- *Patron* Andrea Beltrame quodam Giovanni Battista Pescatore (LB 1787-1812, LM 1798, LC 1815)
- *Patron* Angelo Sbisà quodam Rocco (LC 1787-1804, LB 1789-1800, EC 1801, LM 1806)
- *Patron* Andrea Perotich di Patron Antonio (LM 1787-1790)
- *Patron* Angelo Ravagnan della Città di Chiosa (LM 1788)
- *Patron* Antonio Rossi (LB 1788-1815, LM 1803)
- *Patron* Angelo Sbisà quodam Antonio (LM 1788)
- *Patron* Zuanna Abbà (LM 1788)
- *Patron* Giacomo Sbisà quodam Antonio (LB 1788-1791, LM 1787-1795, EC 1798-1801, LC 1804)
- *Patron* Zuanne Sbisà quodam Lucca (LB 1788-1796, LC 1788-1791)
- *Patron* Mattio Sbisà quodam Giuseppe (LB 1789-1808, LM 1802, LC 1803)
- *Patron* Martin Botich (LB 1790)
- *Patron* Antonio Bradamante di Michiel (LC 1791, LB 1799, LM 1803)
- *Patron* Girolamo Bradamante (LB 1791-1792, LM 1795)
- *Patron* Valentin Deforni da Rovigno dimorante in questa Città (LM 1791)
- *Patron* Antonio Baretin da Rovigno abitante in questa Città (LC 1791)
- *Patron* Antonio Sbisà quodam Giuseppe (LB 1793-1799, LM 1803)
- *Patron* Bortolo Russignoli da Pirano (LM 1793-1796)
- *Patron* Sigismondo Raimondi di Rovigno (LB 1793)
- *Patron* Antonio Pelizzer (LC 1794, LM 1809)
- *Patron* Pietro da Pisin detto Mosca (LM 1795)
- *Patron* Antonio Beltrame di questa Città (LB 1796, LM 1806)

- *Patron* Santo Bassi di questa Città (LB 1796-1797, LM 1801-1802)
- *Patron* Santo Vianello detto Bulago da San Piero vicino Venezia (LB 1797-1798)
- *Patron* Niccolò Manzioli (EC 1797)
- *Patron* Antonio Villan (LB 1797)
- *Patron* Zuanne de Vescovi (LB 1797)
- *Patron* Mattio Leonardelli da Gallesano (EC 1799)
- *Patron* Sebastian Roditti (LM 1799)
- *Patron* Antonio Rosada da Palmanova (LB 1800)
- *Patron* Angelo Vianello da San Piero (LB 1800)
- *Patron* Tomaso della Zuanna (LB 1800-1812, LC 1801)
- *Patron* Marc' Antonio Giacomini da Fasana (EC 1801)
- *Patron* Angiolo da Rovigno (LC 1801)
- *Patron* Niccolò Marsich da Fasana (LM 1801)
- *Patron* Mattio Knapich (!) (LM 1802)
- *Patron* Bastian Roditti (LB 1802-1806)
- *Patron* Zuanne della Zuanna (LB 1802)
- *Patron* Rocco Tamburin da Rovigno (LM 1802)
- *Patron* Angiolo Bonassin quondam Antonio (LB 1803-1815, LM 1815)
- *Patron* Francesco Bonaldi (LB 1803)
- *Patron* Domenico Clivo da Rovigno (LB 1805)
- *Patron* Mattio de Vescovi detto Gallo (LB 1805-1810, LM 1814)
- *Patron* Giuseppe Zanetti (LB 1805)
- *Patron* Carlo Rosada da Pellestrina (LB 1805)
- *Patron* Antonio Pozzo quondam Francesco (LB 1805-1809, LM 1810)
- *Patron* Antonio Zanetti quondam Giuseppe da Parenzo (LB 1806-1812, LM 1808)
- *Patron* Francesco Gambello (LM 1806)
- *Patron* Antonio Costiera (LC 1806)
- *Patron* Andrea Pozzo di Girolamo (LB 1807, LM 1813)
- *Patron* Natale Consolich figlio del *Patron* Francesco (LC 1807)
- *Patron* Giacomo della Zuanna (LB 1807)
- *Patron* Andrea de Bortolo da Rovigno (LB 1807)
- *Patron* Antonio Tamborin quondam Domenico da Fasana (LB 1810)
- *Patron* Francesco Tuarisi da Buran (LB 1811)
- *Patron* Antonio Chirin detto Costiera da Rovigno (LB 1812)
- *Patron* Francesco Trevisan (LB 1813)
- *Patron* Vincenzo Saddi da Chiosa (LB 1814)
- *Patron* Camillo Bradamante (LB 1815)
- *Patron* Michiel Bradamante (LB 1815, LM 1815)
- *Patron* Angelo Barcalichio (LM 1815)

Vlasnik spremišta ugljena

- Il signor Biasio Maschieri Tenente della Carboniera in questo Porto (LB 1799)

Vrtlar

- Zuanne Brigut d' Arba Diocesi di Concordia Ortolano della Ditta Marinoni (LC 1793, LM 1793)

Zakupnik

- Il Nobil Uomo Angelo Corner conduttore dell' Illustrissimo signor Ottonello de Bello Nobile di Capodistria e Capitano di Barbana (LB 1690)

Zakupnik monopola duhana

- Il signor Zuanne Calegher Appaltadore del Tabacco commorante in questa Città (LB 1784)

Zemljoradnici

- Biasio Cuizza di professione Agricoltore figlio del defunto Teodoro (LC 1815)
- Paolo Cuizza quondam Paolo Agricoltore (LC 1815)

Zvonari

- Gabriel Bustro Campanaro (LB 1618, EC 1628, LC 1631, LM 1637)
- *Messer* Piero Campanar da Fiume (LB 1632-1635, LC 1635)
- Valentin Campaner (EC 1637-1666, LB 1639-1644, LM 1640-1657, LC 1645)
- *Messer* Valentin Novo Campaner (LB 1661-1676, LM 1662-1717)
- *Messer* Zuanne Bancovichio Campanaro di questa Città (LM 1683)
- *Messer* Iseppo Campanaro (LM 1699)
- Zuanne della Zuanna Campanaro (LC 1708-1710)
- *Messer* Domenico Caligaro del Friuli Campanaro della Cattedrale (LC 1712-1713, LB 1714-1716)
- Lorenzo Forte Campanaro di questa Città (LC 1719-1722, LB 1721, LM 1730)
- Marco N. Campanaro (LC 1730)
- Mattio Calegari Campanaro (LC 1737)
- Francesco Bigollo Campanaro (LC 1746, LM 1746)
- Zuanne del Carro Campanaro (LC 1753)
- Giuseppe Tromba di Domenico servì à questa Cattedrale in qualità di Campanaro (LM 1774)
- Pietro Tamaro quondam Antonio Campanaro di questa Città (LC 1775)
- *Mistro* Mattio Tamaro quondam Antonio Campanaro Attuale (LB 1776, LC 1780, LM 1790)
- Vice Campanaro Francesco Rotta detto Stabriga (LM 1783)
- Bortolo Blecich actual Campanaro (LM 1796)
- Mattio Meden Campanaro (LC 1797, LM 1810)

Crafts and some other professions in Pula from the 17th - 19th century

The historical sources on the crafts and some other professions in the city of Pula are very scarce. We can find some fragments on this subject in the reports of the governors of Pula that were sent to the government in Venice. They contain the information on the lack of some of the specialized professions in the town, under defined circumstances. This is the reason we can understand that some people of those professions settled in Pula upon the order by the Senate, although there were also some cases of self-initiative arrivals. We can find out a lot about the craftsmen and some other professionals from the registry books of the city of Pula (this paper describes the period from the beginning of the 17th century until the end of the 19th century). These are the data linked to the four moments in life recorded in the mentioned sources: wedding, baptizing, confirmation and death. The craftsmen and members of some other professions are mentioned often as persons who married in Pula, or were witnesses to a marriage. Very often they were parents of a baptized child or a confirmand, or were godfathers in the mentioned ceremonies. Very often they died and were buried in Pula. Generally speaking, the largest number of craftsmen existed in the period until the 1660s. The number slightly decreased later on, yet it remained rather unchanged. The registry books in Pula are rich in information on the craftsmen of various crafts (stonemasons, blacksmiths, tailors, masons, weavers, shoemakers, linen merchants, mattress makers, goldsmiths, butchers, coopers, carpenters, locksmiths, chimney sweepers, millers, sausage makers etc.) When comparing the stage of development of the crafts' production, the most important town in the south of Istria did not differ much from other towns in Istria. The craft products were in the first place intended for the domestic market, but it can be assumed that the craftsmen of Pula exported a portion of their products. This is how the question arises to what extent the products were meant for the domestic market, and to what extent for export. Since the registry books offer no answer to that question - and the known sources are also "quiet" about that - this issue remains open. Other professions entered in the registry books are shepherds, gardeners, painters, cooks, farmers, sailors, shipowners, tar salesmen, workers, innkeepers, coachmen, merchants, coffee-house owners, monopoly-holders, architects, managers of saltmines, harbor masters, owners of coal storages etc. Their number increased constantly, so in 1815 there were three times more professionals than in 1613. Besides, among the professions in Pula, despite its numerousness and diversity, it was not the craftsmen who were predominant, but other professions that were not handicrafts.